

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ

Öncü Çocuk

OCAK / ŞUBAT / MART 2017 / SAYI 81

Çanakkale
Savaşları

SAYI

81

OCAK // ŞUBAT // MART 2017
YIL:22 // SAYI : 81

Sahibi

Türk Standardları Enstitüsü Adına
Sebahittin Korkmaz

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Doğan Yazar

Yayın Yönetmeni

Abdullah Durmusoğlu

Editörler

Fatih Işık

Batuhan Batılı

Yönetim Yeri

Türk Standardları Enstitüsü

Basın Yayın Müdürlüğü

Necatibey Caddesi NO: 112 Bakanlıklar/

ANKARA

Telefon: 0312 416 66 63

e-posta: mfishik@tse.org.tr

Abonelik

Adem Dağlı

Telefon: 0312 416 67 47

e-posta: adagli@tse.org.tr

Yayın Türü: Yerel Süreli

Basım Tarihi: Mayıs 2017

Baskı: Hamdioğulları İç ve Dış Tic. A.Ş.

Yapım ve Tasarım

Aren İletişim & DMW Tasarım Stüdyosu

www.areniletisim.com.tr

www.dmw-tasarim.com.tr

içindekiler

02

Çanakkale Savaşları

14

Çevre

Longoz Ormanları

26

Sağlık
Kan

40

Nereden Nereye?
Elektrik Süpürgesi

48

Meslek Keçecilik

Merhaba arkadaşlar,

Yeni yıl, yeni başlangıçlar demektir. Biz de yeni yıla, yeni bir dergiyle girelim istedik. Yeni yıl, umut etmek demektir. Umutlarımızın gerçekleşmesi için sadece beklemek yetmez tabii ki, çalışmak, çabalamak gerekirse biraz daha yorulmak gerekir. Biz de dergimizin bu yeni halini beğenmeniz umuduyla çok çalıştık. Geriye tatlı bir yorgunluk kaldı.

Bu sayıda, tarihimizin en önemli ve anlamlı olaylarından Çanakkale Savaşları'nı anlattık. Bir kere daha atalarımızı ve şehitlerimizi hatırlayalım, saygıyla analım diye Çanakkale'de yaşananları paylaştık sizlerle.

Sağlık köşemizde, vücudumuzun en temel maddelerinden biri olan kanı, daha sağlıklı olmak için neden kan vermemiz gerektiğini araştırdık.

Çevre köşemizde, dünyada sadece üç bölgede ve güzel ülkemizde bulunan Longoz ormanlarını, bu ormanların çevreye faydalarını anlattık. Tropikal ormanlara benzeyen bu doğa zenginliklerinin ilginizi çekeceğini umuyoruz.

Kaybolmaya yüz tutan Keçecilik mesleği ve onun bilinmeyen hikâyesini, elektrikli süpürge'nin icat edildiği günden bugüne geçirdiği aşamaları ve ilk günlerden başlayarak dağcılık sporunu anlattık.

Etrafınıza baktığınızda görebileceğiniz öyle değişik canlılarla dolu ki bu dünya. Ve biz ne kadar şanslıyız; bu canlılardan çoğuna ülkemizde rastlamak mümkün. Şapkalı mantarlar ve denizyıldızları da işte bu farklı canlı türlerinden birkaçı...

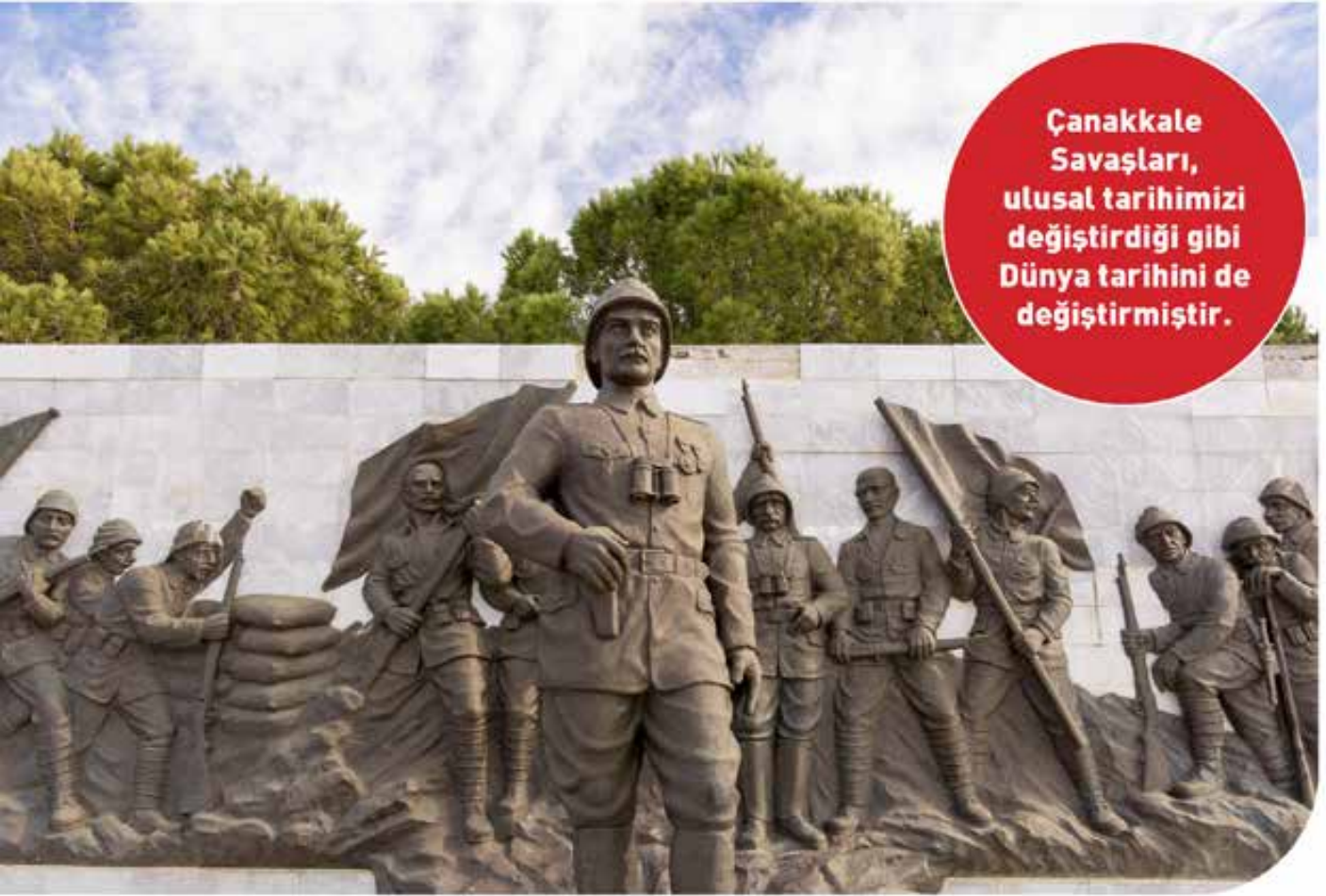
Keyifli okumalar diliyoruz...

Çanakkale Savaşları

Size hep söylemişlerdir; geçmişini bilmeyen insan bugününe ve hatta yarınına sahip çıkamaz diye. Bu çok doğru bir söz. Bugün sahip olduklarımızı elde edebilmek için kimlerin ne kadar uğraştığını bilmezsek, onların değerini de bilemeyiz.

Çanakkale Savaşları, ulusal tarihimizi değiştirdiği gibi Dünya tarihini de değiştirmiştir.

Sevgili arkadaşlar, tarih neden çok önemlidir? Hiç düşündünüz mü?

Size hep söylemişlerdir; geçmişini bilmeyen insan bugününe ve hatta yarınına sahip çıkamaz diye. Bu çok doğru bir söz. Bugün sahip olduklarımızı elde edebilmek için kimlerin ne bedeller ödendiğini bilmezsek onların değerini de bilemeyiz.

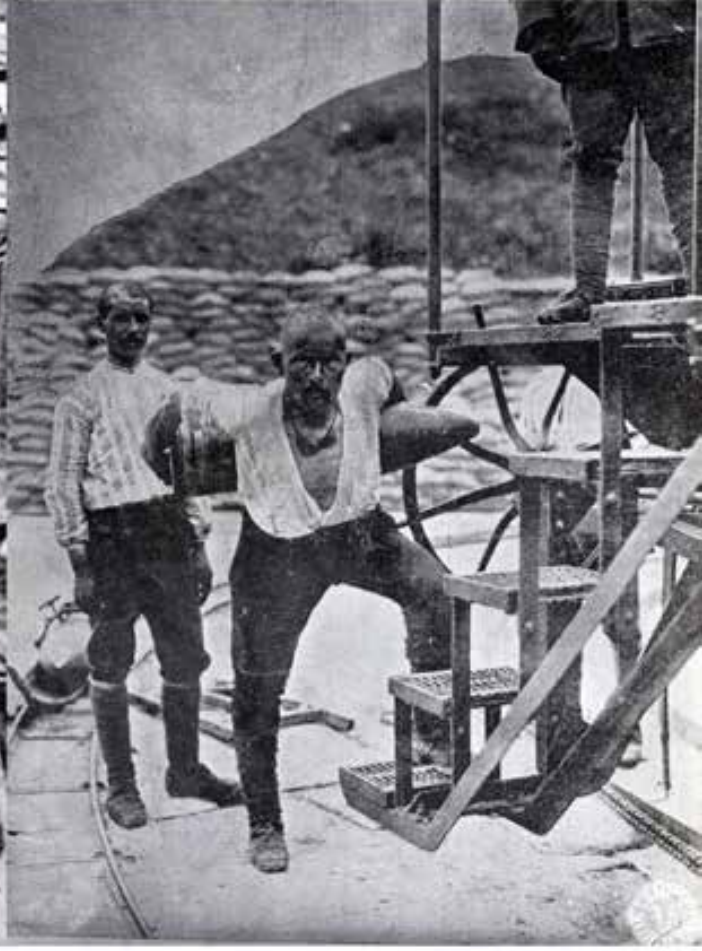
İşte bu yüzden bugün Çanakkale Savaşları'nı ve orada yaşananları hatırlayalım istedik.

Çanakkale Savaşları, 1. Dünya Savaşı sırasında Gelibolu Yarımadası'nda Osmanlı İmparatorluğu ile İtilaf Devletleri (İngiltere, Fransa ve Rusya) arasında yaşandı. Hem karada hem denizde yapılan bu savaşlar tarihimizde bir kahramanlık destanı olarak yerini aldı. Türk milletinin vatan ve özgürlük sevdasını anlatan bu savaşlar, ulusal tarihimizi değiştirdiği gibi dünya tarihini de değiştirmiştir.

Almanya, 1 Ağustos 1914'te Rusya'ya savaş ilan ettikten bir gün sonra Osmanlı İmparatorluğu ile

Almanya arasında bir ittifak anlaşması imzalandı. Yani savaş sırasında işbirliği yapıp birbirlerine yardım etme konusunda anlaştılar. Savaşın hızla yaklaştığı o günlerde, Osmanlı İmparatorluğu henüz savaş hazırlıklarını, özellikle de Çanakkale Boğazı'nın savunmasını tamamlamadığı için savaşa girmeyi ertelemeye çalışıyordu. Bu sırada İngilizlerden kaçan iki Alman savaş gemisi, Goeben (Goben) ve Breslau (Breslav) İstanbul'a sığındı. Osmanlı donanmasına katılarak Yavuz ve Midilli adını alan bu gemiler Karadeniz'e açılarak 27 Ekim 1914'te Rus limanlarını bombaladı. Bunun üzerine Rusya, Osmanlı'ya savaş ilan etti ve Osmanlı İmparatorluğu, ertelemek istediği savaşa girmek zorunda kaldı.

Bu dönemde İtilaf Devletleri'nin bazı planları vardı. Önce Çanakkale Boğazı'nı daha sonra da İstanbul'u alıp, hem Rusya'ya yardım etmek hem de bize komşu olan ülkeler üstünde güç sahibi olmak istiyorlardı.

1914 yılında planlanmaya başlanan Çanakkale Savaşları 19 Şubat 1915 tarihinde başladı. 13 Mart'a kadar pek önemli bir başarı kaydedemeyen İngiltere en büyük saldırısını 18 Mart'ta gerçekleştirdi. 16 gemiden oluşan dev bir donanma, Nusret mayın gemisinin Boğazın Anadolu yakasına döşediği mayınlarla, Avrupa yakasından da topçuların açtığı ateş nedeniyle ağır hasar aldı.

18 Mart günü Seyit Onbaşı adında bir asker Çanakkale'de topçu olarak savaşıyordu. Gemi-lerden yapılan top atışları sırasında Seyit Onbaşı'nın kullanacağı topun vinci vurulup, parçalandı. Koca koca mermilerin topa yerleştirilmesi için kullanılan vinc parçalanınca 215 kg. ağırlığındaki üç mermiyi taşıyan Seyit Onbaşı onları topa yükleyerek üç atış yaptı. İlk iki atış, İngiliz donanmasına ait HMS Ocean adlı zırhlı gemiyi vurdu ve hafif bir hasar almasını sağladı. Son

atışında da vurarak geminin su alıp yan yatmasını sağladı. Sürüklenmeye başlayan gemi, Nusret mayın gemisinin döşediği mayınlardan birine çarpıp tamamen battı.

Ertesi gün bu kahramanlığı bir fotoğraf çekip ölümsüzleştirmek istediler ama ne kadar uğraşsa da Seyit Onbaşı mermiyi kaldıramadı "Bir daha savaş çıkarsa, bir daha kaldırırım" diyerek vatanını korumak için her zaman göreve hazır olduğunu anlattı. Bu fotoğrafta görülen mermi ise, fotoğrafın çekilebilmesi için ahşaptan yapıldı.

İtilaf Devletleri, Çanakkale Boğazı'nı denizden geçemeyeceğini anlayınca karada savaşmaya karar verdi. Denizdeki askerler, 25 Nisan'da karaya çıktı ve aylarca sürecektir savaşlar başladı.

Bu savaşlarda İngilizler için Avustralya ve Yeni Zelanda'dan gelen, Anzaklar adı verilen askerler savaştı. Kara savaşlarında her iki taraf da çok ağır kayıplar verdi.

Çanakkale Savaşları'nın kazanılmasında en büyük paylardan birine sahip olan Mustafa Kemal, cephanesi biterek düşmandan kaçan Türk askerlerini görünce "Ben size savaşmayı değil, ölmeyi emrediyorum. Biz ölünceye dek yerimize başka kuvvetler ve komutanlar geçebilir" diyerek Çanakkale Zaferi'nin nasıl bir kahramanlıkla kazanıldığını gösterdi.

1915 yılının Kasım ayına kadar süren savaşlar 9 Ocak 1916 tarihinde düşmanın Gelibolu Yarımadası'ndan tamamen çekilmesiyle sona erdi. Ancak hiçbir cephede yenilmeyen Osmanlı Devleti, 1. Dünya Savaşı'na birlikte katıldığı diğer ülkeler

yenildiği için, yenik sayıldı ve Mondros Ateşkes Antlaşması'nı imzalamak zorunda kaldı.

İtilaf Devletleri, 'ÇANAKKALE GEÇİLMEZ' diyerek ayırdıkları Gelibolu Yarımadası'nı 1918 yılının Kasım ayında yeniden işgal ettiler. Gelibolu Yarımadası ve Çanakkale, ulusumuzun yazdığı en büyük kahramanlık destanı olan Kurtuluş Savaşı ile yeniden geri kazanıldı.

Her yıl 18 Mart tarihinde Çanakkale'de yurdumuzu korumak için can veren şehitlerimizi anığımız törenler yaparız. Atatürk, 1934 yılında yapılan anma törenlerinde "Bu memleketin toprakları üstünde kanlarını döken kahramanlar! Burada dost bir vatanın toprağındasınız. Huzur ve sükun içinde uyuyunuz. Sizler Mehmetçiklerle yan yana koyun koyunasınız. Uzak diyarlardan evlatlarını harbe gönderen analar! Gözyaşları-

1914 yılında
planlanmaya
başlanan Çanakkale
Savaşları'nda,
en büyük saldırı
18 Mart'ta
gerçekleştirilmiş.

İtilaf Devletleri,
1918 yılının
Kasım ayında
"ÇANAKKALE
GEÇİLMEZ"
diyerek Gelibolu
Yarımadası'ndan
ayrıldılar.

Mustafa Kemal, “Ben size savaşmayı değil, ölmeyi emrediyorum. Biz ölünceye dek yerimize başka kuvvetler ve komutanlar geçebilir” diyerek Çanakkale Zaferi’nin nasıl bir kahramanlıkla kazanıldığını gösterdi.

nızı dindiriniz. Evlatlarınız bizim bağrımızdadır, huzur içindedirler ve huzur içinde rahat rahat uyuyacaklardır. Onlar bu toprakta canlarını verdikten sonra artık bizim evlatlarımız olmuşlardır” diyerek Avustralya ve Yeni Zelanda ile barışı ve dostluğu pekiştirmiştir. Bugün İngiltere’den bağımsızlığını kazanmış olan Avustralya ve Yeni Zelanda, Anzak askerlerinin doğduğu topraklardır. Çanakkale Savaşları’nda düşmanımız olan bu ülkeler, başkentlerine Atatürk anıtları diktiler.

Temelleri 19 Nisan 1954 tarihinde atılan Çanakkale Şehitleri Anıtı, 21 Ağustos 1960 tarihinde ziyarete açıldı. Bu alanda sadece Türk askerlerinin değil, Çanakkale’de savaşan ve hayatını kaybeden İngiliz, Fransız ve Anzak askerlerinin şehitleri ve bu şehitler için dikilen anıtlar da yer alıyor. 2015 yılında Çanakkale Savaşları’nın 100. yıldönümünde şehitlerimiz özel törenlerle anıldı. Her yıl 18 Mart’ta Avustralya ve Yeni Zelandalılar, dünyanın öbür ucundaki ülkelerinden kal-

kıp atalarına saygılarını sunmak üzere artık dost oldukları bu topraklara, Çanakkale’ye gelirler.

Burada görebileceğiniz heykellerden biri de Dünyanın En Yaşlı Çanakkale Gazisi Heykeli’dir. Küçük bir kız çocuğunun elinden tuttuğu görülen Gazi Hüseyin Kaçmaz, 1912 yılında başlayan Balkan Savaşları’nın ardından Çanakkale Savaşları’na, daha sonra da Kurtuluş Savaşı’na katılıp İstiklal Madalyası kazandı. 10 Eylül 1994’te 110 yaşında hayatını kaybeden Gazi Hüseyin Kaçmaz, hayatının 20 yılını aralıksız savaşta geçirdi.

Çanakkale Şehitliği ve bugün varlığımızı, vatanımızı ve yarınlarımızı borçlu olduğumuz şehitlerimizi ziyaret edip, saygılarımızı sunmak her Türk’ün yapması gereken bir görevdir.

Her yıl gerçekleştirilen törenlerde söylediğimiz, dinlediğimiz Çanakkale Türküsü'nün bir de hikâyesi vardır. Yazarı Emrullah Nutku olan "Çanakkale'nin Şanlı Tarihine Bir Bakış" adlı kitapta bir mektuptan bahsedilmektedir. Mektubu yazan, Emrullah Nutku'nun kardeşidir.

1903 yılında doğan Seyfullah, savaştan önceki dönemde Çanakkale Sultanisi adı verilen lisenin 1. sınıf öğrencisidir. Seyfullah'ın mektubu 29 Eylül 1914 tarihinde yazılmıştır. Çanakkale'den gönderdiği mektupta annesine seslenir:

Sevgili Anneciğim,

İki yıldır ayrı yaşadığımız bu bayat artık bitiyor. Sana ve aileme kavuşacağım için çok mutluyum.

Okulumuz artık bastane olacağı için bizi İstanbul'daki okullara göndereceklermiş. Öğretmenlerimizin büyük kısmı da askere gidiyor, üst dönemlerdeki ağabeylerimiz ise gönüllü olarak askere gideceklermiş. Türkçe öğretmenimiz bugün sınıfa geldi ancak çok durmadı, o da bize veda etti. Giderken bize vakti geldiğinde vatana yapılan hizmetin okulda verilen hizmetten daha kutsal olduğunu söyledi.

Kısa zaman önce sokaklardan askerler geçmeye başladı. "Çanakkale içinde Aynalı Çarşı, Anne ben gidiyom düşmana karşı" türküsünü söyleyerek yürüyorlar. Kimileri at sırtında kimileri develerle yol alıyorlar. Top arabaları ve mekkareler de onlara eşlik ediyor. Savaş çıkacağını söylediler. İngiliz ve Fransız gemilerinin boğazda dolaştığını duyduk. Gemiler buraları vuracakmış, ancak yakında İstanbul'a gideceğimiz için ben bunları göremeyeceğim. Oysa görmek isterdim. Sonunda size kavuşacağımı biliyorum.

Babamın ve siz anneciğimin ellerinden öperim, kardeşlerime selam ederim.

Oğlunuz Seyfullah.

ÇANAKKALE TÜRKÜSÜ

Çanakkale içinde
Vurdular beni
Ölmeden mezara koydular beni
Of gençliğim eyvah

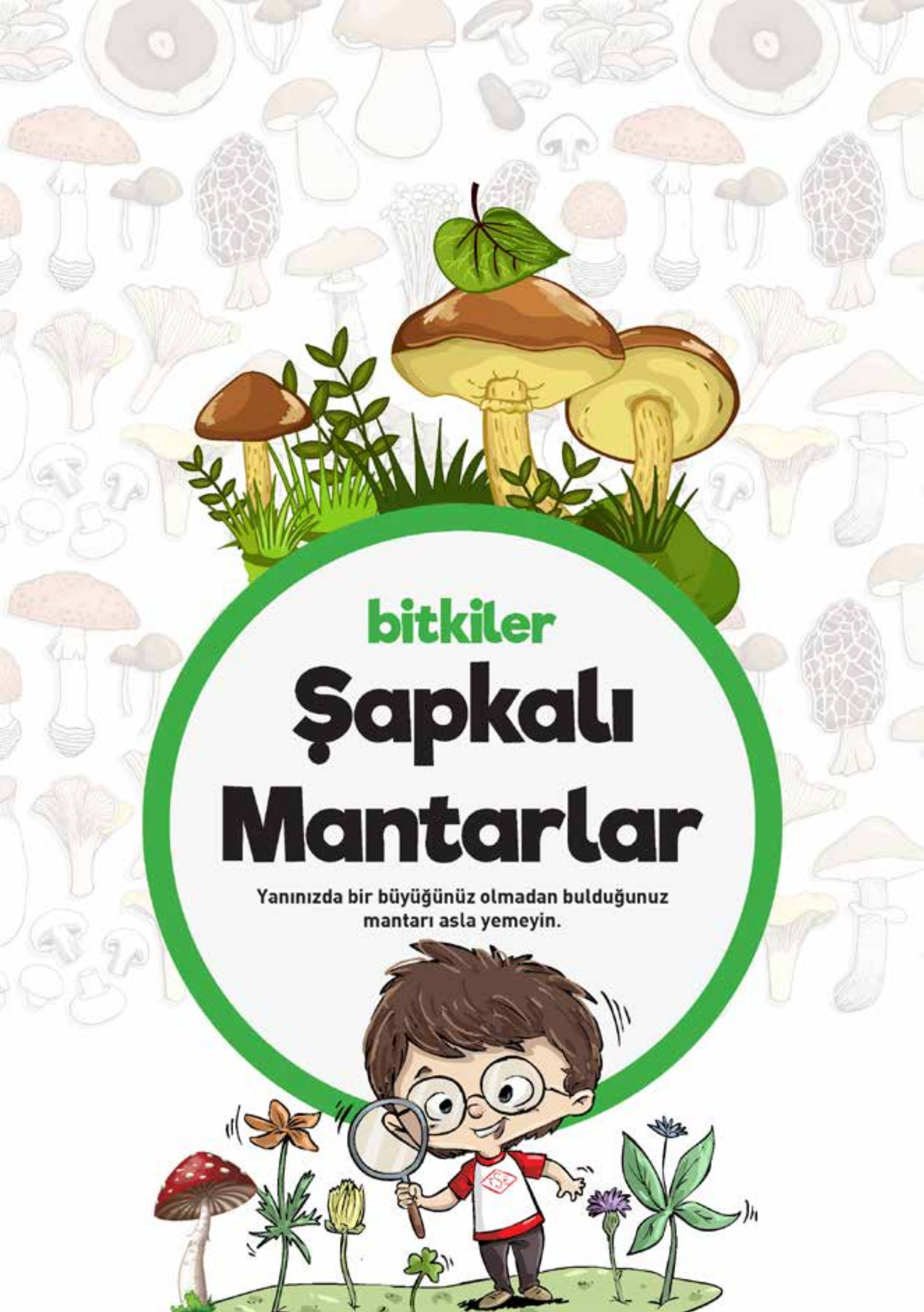
Çanakkale içinde
Aynalı çarşı
Ana ben gidiyom düşmana
karşı
Of gençliğim eyvah

Çanakkale içinde
Bir uzun selvi
Kimimiz nişanlı kimimiz evli
Of gençliğim eyvah

Çanakkale üstünü
Duman bürüdü
On üçüncü fırka barbe yürüdü
Of gençliğim eyvah

Çanakkale içinde
Toplar kuruldu
Vay bizim uşaklar orda vuruldu
Of gençliğim eyvah

Çanakkale içinde
Bir dolu testi
Analar babalar umudu kesti
Of gençliğim eyvah

bitkiler

Şapkalı Mantarlar

Yanınızda bir büyüğünüz olmadan bulduğunuz
mantarı asla yemeyin.

**Hastalandığımızda
sağlığımıza
kavuşmamızı
sağlayan
antibiyotikler,
küf mantarından
yapılır.**

Dünya üzerinde 1,5 milyondan fazla çeşidi olduğu tahmin edilen mantarın, sadece yaklaşık 75 bin çeşidi tanımlanabilmektedir. Dünyanın her yerinde yetişen mantara kutuplardan çöllere, ormanlardan denizin derinliklerine kadar her yerde rastlayabilirsiniz. Bazı mantarları rastlasanız da fark edemezsiniz. Çünkü bunlar ancak mikroskopla görebileceğiniz kadar küçüktür...

Bizim mantar olarak bildiğimiz aslında mantarın meyvesidir. Asıl mantar ince, ipliğe benzeyen bir yapıda, yer altında ya da kütük ve buna benzeyen yerlerin içinde yaşarlar. Biz burada, aslında mantarın meyvesi olan, gözle görülen büyüklükte sevimli bir şemsiyeye benzeyen, sapı ve gövdesi olan şapkalı mantarları tanımaya çalışacağız.

Şapkalı mantarların şapka bölümünde, şapkası ve bu şapkanın da zarı vardır. Gövde kısmında ise yaka, ayak ve çorapları... Bir ağacın kökleri gibi düşünebileceğimiz ipliğe benzeyen bölüm ise toprağın altında kalır ve yaklaşık bir yıl boyunca yaşar. Meyve kısmı olan şapkalı mantar ise toplanmazsa, birkaç gün, en fazla bir hafta yaşayabilir.

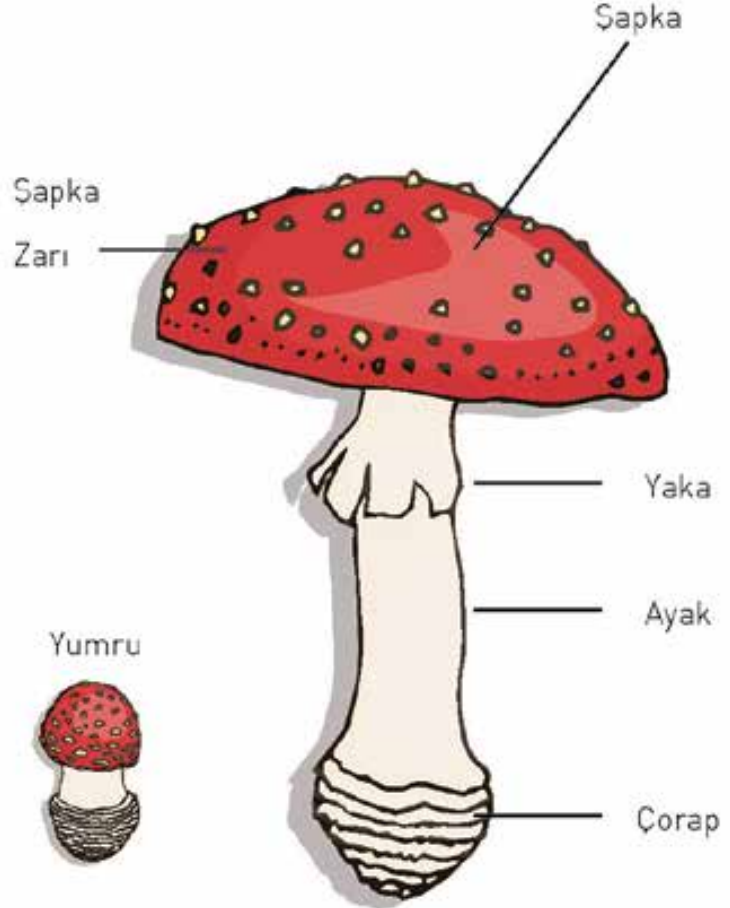
Tarih öncesi dönemlerden başlayarak insan hayatında mantarın her zaman önemli bir yeri oldu. Yontma Taş Devri'nden beri insanlar mantardan değişik şekillerde yararlandılar. Sahra Çölü'nde yaklaşık 25 bin yaşındaki bir mağarada bulunan resimlerden insanların o zaman bile mantar kullandıklarını anlayabiliyoruz.

Mantarların da yaka, ayak ve çorapları vardır.

Bir mantarın zehirli olduğunun en basit belirtisi ise, şapka kısmında lekeler bulunması ve gümüş bir eşyayı karartması.

1991 yılında, İtalya'daki Alp Dağları'nda, buzların içinde dağcılar tarafından tesadüfen bir Buz Adam bulundu. 5300 yıl önce öldüğü tahmin edilen Buz Adam'ın vücudu hiç bozulmadan bugüne kadar korunmuş durumdaydı. Buz Adam'la birlikte bazı aletler, yanında taşıdığı küçük kesenin içinde de mantar kalıntıları bulundu. Bu mantarlardan ikisi bildiğimiz türlerdendi. Üçüncü mantarın türü hâlâ belirlenememiştir. Araştırmacıların ilgisini en çok bilinen mantarlardan biri olan Kav mantarı çekmiştir. Bu mantarın adı da buz adam mantarı olarak değiştirilmiştir.

Şapkalı mantarlardan bazıları zehirlidir. Bunlar bir insanın ölümüne sebep olabilecek kadar zehirli olabiliyor. Zehirli mantarı, bu konuda uz-

man olan kişiler bile zorlukla belirtebiliyor. Bir mantarın zehirli olduğunun en basit belirtisi ise, şapka kısmında lekeler bulunması ve gümüş bir eşyayı karartmasıdır. Yine de en güvenli yolun doğada kendi kendine yetişen mantarlar yerine, insanların yetistirdiği "kültür mantarı"ni yemek olduğunu söyleyebiliriz.

Bazen peynir, ekmek, patates gibi bazı yiyeceklerin üstünde yeşil renkte küfler oluşur. Bunlar da bir tür mantardır ve pek çok çeşidi bulunur. Bu mantarlar, bazı ilaçların yapımında kullanılır. Hastalandığımızda sağlığınıza kavuşmamızı sağlayan antibiyotikler gibi...

**Ülkemizde yaklaşık
2400 çeşit mantar
yetiştirildiği tespit
edilmiştir.**

Ülkemizin bitki örtüsü ve iklimi, doğal mantarların yetişmesi için çok uygundur. Ülkemizde yaklaşık 2 bin 400 çeşit mantar yetiştirildiği tespit edilmiştir. Bu mantarların 100 çeşidinin zehirli ve zehirlilerden 10 çeşidinin de ölüme sebep olacak kadar zararlı olduğunu biliyoruz. Mantar tarih boyunca ilaç olarak da kullanılmıştır. Aynı zamanda vitamin, protein ve mineraller açısından çok zengin bir gıdadır. Bu noktada bir büyüğünüz olmadan doğada bulduğunuz mantarı yememeniz konusunda sizleri uyarmak istiyoruz.

Yanınızda bir büyüğünüz olmadan mantarla ilgili yapabileceğiniz en iyi şey, sevimli arkadaşlarımız Şirinler'i seyretnmek olabilir...

**Bilim adamları
Kav mantarının
adını Buz Adam
Mantarı olarak
değiştirmişler.**

evre

Longoz Ormanları

longoz ormanlarının diğ er adı
subasar ormanlarıdır.

İğneada longoz ormanları, Amazonlardan sonra dünyanın en büyük longoz ormanıdır.

Longozlar dünyada sadece Güney Amerika'da Amazon, Afrika'da Kongo Havzası ve Türkiye'de bulunuyor.

Sevgili arkadaşlar, bu sayıda çevre konumuz, çok da bilinmeyen bir orman türü olan Longoz Ormanları... Bu ormanları araştırırken günlük hayatımızda pek sık kullanmadığımız bazı kelimelerle karşılaştık. Konunun daha rahat anlaşılabilmesi için yazının sonuna küçük bir sözlük ekledik. Umarız, siz de keyifle okursunuz.

Longoz Ormanları, diğer adı subasar ormanları olan bir çeşit orman ekosistemidir.

Akarsuların taşıdıkları alüvyonların denizle birleştikleri noktada birikerek akarsu ile deniz arasındaki bağlantıyı koparmasıyla Longoz Ormanları oluşmaya başlar. Akarsuların denize ulaşamaması göl ve bataklık alanların oluşumuna neden olur. Bu şekilde oluşan göllerin suları özellikle ilkbahar aylarında taşınca, gölün çevresindeki araziye kaplayan sular da longoz ormanlarının oluşumu için uygun koşulları oluşturmaya başlar. Bu alanlar kış ve ilkbahar aylarında sularla kaplıdır. Yaz ve sonbahar aylarında ise su kısmen çekilir.

Longoz ormanları organik madde bakımından çok zengindir. Tropikal ormanlara benzerler. Ormanın zeminini kaplayan suyun seviyesi düşerse, longoz ormanları kısa sürede özelliklerini kaybeder. Ormanı besleyen akarsular kurur ya da bir başka nedenle ormanlık alanın zeminindeki su seviyesi düşerse, yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalırlar.

Longozlar dünyada sadece Güney Amerika'da Amazon, Afrika'da Kongo Havzası ve Türkiye'de bulunuyor. Türkiye'de İğneada (Kırklareli), Acarlar (Sakarya) ve Sarıkum'da (Sinop) ve Kızılırmak Deltası'nda (Samsun) longoz niteliğine sahip ormanların çok küçük kalıntıları bulunuyor. Bunların dışında yeterli büyüklükte longoz ormanı kalmamıştır. Bu nedenle elimizde kalan son longoz ormanlarının korunması çok önemlidir.

İğneada longoz ormanları, Amazonlardan sonra dünyanın en büyük longoz ormanıdır. 3 bin 155 hektarlık alana yayılmış bu orman 2007 yılında milli park ilan edilmiştir.

**Canlıların hayatı
için zengin
kaynaklara sahip
olan bu alanlar,
canlı türleri
açısından da çok
zengin.**

Mısırlılar Nil Nehri üzerine Asuan Barajı'nı inşa ettikten sonra, Akdeniz'de balık sayısı % 40 azalmıştır.

Yıldız (Istranca) Dağları'ndan Karadeniz'e akan derelerin taşıdığı alüvyonların birikmesi sonucu oluşmuştur. Longoz ormanlarının yanı sıra tatlı ve tuzlu su gölleri, kıyı kumulları, tatlı ve hafif tuzlu bataklık, yaprak döken meşe, kayın, gürgen, dişbudak, kızılçam gibi karışık ağaç türlerinden oluşan ormanlar da bu milli park içinde yer almaktadır.

Sulak alanlardaki ormanlarda dişbudak ve kızılçam, kuru alanlarda ise meşe türleri görülür.

Canlıların hayatı için zengin kaynaklara sahip olan bu alanlar, canlı türleri açısından da çok zengindir. Milli parkta yaban kedisi, yaban domuzu, yaban tavşanı, kir tavşanı, karaca, ağaç sansarı, kurt, porsuk, tilki, gelincik, susamuru, kocarca ve yarası gibi memeli hayvanlar yaşamaktadır.

Akkuyruklu kartal, yeşil ağaçkakan, küçük orman kartalı, baykuş, ibibik, kara leylek, yalıçapkını, gri balıkçıl ile kara ağaçkakan longoz ormanlarında yaşayan en önemli kuş türleridir.

Longoz ormanları akarsulardan beslendiği için tabanında bulunan sular tatlı sudur. Bu tatlı su-

larda kefal, alabalık, gümüş balığı yaşar. Sürüngelemlerden de semender, kaplumbağa, su yılanı ve zehirli olduğu bilinen engerek yılanı yaşar.

Longoz Ormanları neden önemlidir?

Kış aylarında fazla gelen suların bir kısmı bu göllerden taşarak denize akar. Böylece denizde yaşayan canlıların ihtiyacı olan besinler, bu canlıların beslenmesinde çok önemli bir görevi yerine getirir.

Suların getirdiği planktonları yemeye gelen küçük balıkların peşinden büyük balıklar da gelince, yörede balıkçılık sektörü oluşur.

Dolayısıyla bu sular İğneada Körfezi'ne akmazsa, yöredeki balıkçılığın sona ereceği belirtilmektedir. Nitekim bilim adamlarının yaptığı araştırmaya göre, Mısırlılar Nil Nehri üzerine Asuan Barajı'nı inşa ettikten sonra Akdeniz'de balık sayısı %40 azalmıştır.

Ayrıca irili ufaklı birçok derenin getirmiş olduğu sularla oluşan, deniz ile longozlar arasında kalan göller doğal bir tatlı su perdesi oluşturarak hemen hemen denizle aynı seviyedeki ormanla-

ra toprak altından ve üstünden tuzlu deniz suyunun girmesini önler. Tuzlu olan deniz suyu longoz toprağına yayılırsa, buralarda yaşayan 544 tür bitkinin, 310 tür böceğın, 28 tür balığın, 46 tür memelinin, 194 tür kuşun ve 17 tür sürüngenın yaşam alanı yok olur. İğneada longoz ormanlarında bulunan 544 tür bitkinin 3 türü endemik, 11 türü de küresel olarak tehlike altındadır.

Türkiye kuş varlığını oluşturan 454 kuş türünden yarıya yakını [194 tür] yıl içerisinde İğneada'da görülür. Burası, çok sayıda su kuşu ve yırtıcı kuşun, özellikle de leyleklerin sonbahar göçünde geçiş yolu üzerindedir. Bazı su kuşları (balıkçılar, kazlar, ördekler, su tavukları, yağmurcular vb.) ve yırtıcılar (kartallar, şahinler, doğanlar, deliceler vb.) ise bu alanda ürerler.

Dokuz kuş türüyse, İğneada ekosisteminin sağlıklı işleyip işlemediğini gösteren türler olarak kabul edilir. Bu türlerden küçük yeşil ağaçkakan, ülkemizde sadece Kuzey Trakya'da görülebilir. Küçük karabatak, akkuyruklu kartal ve küçük kerkenez ise nesli tehlike altında olan veya tehlike altına girebilecek türlerdendir.

Sevgili arkadaşlar, kuşların neden göç ettiğini biliyor musunuz? Mevsimler değişip kuşların yaşadığı yerlerde havalar soğuduğunda, besin bulmakta zorlanan kuşlar, ilk ve sonbahar aylarında sıcak ülkelere göç ederler. Yılda iki defa, ilkbahar ve sonbahar aylarında göç eden yüzbinlerce kuş İğneada üzerinden geçmektedir.

İşte güzel ülkemizde, dünyanın sadece üç bölgesinde görülebilen çok değerli bu ormanların yok olmaması için hepimiz üstümüze düşeni yapmalı, onları sonsuza kadar yaşatmalıyız.

Küçük Sözlük

Ekosistem: Belirli bir alanda bulunan canlılar ile bunları saran cansız çevrelerinin karşılıklı ilişkileri ile meydana gelen ve süreklilik arz eden ekolojik sistemlere ekosistem denir.

Ekoloji (ya da doğa bilimi): Canlıların birbirleri ve çevreleriyle ilişkilerini inceleyen bilimdir. Ekosistemse canlı ve cansız çevrenin tamamıdır.

Alüvyon: Akarsuların taşıyıp yığıldığı balçık, kil gibi çok ince taneli şeylerin kum ve çakılla karışmasıyla oluşan yığın. Alüvyonun içinde bol miktarda organik madde bulunur. Akarsuların ağızına yakın bölümlerinde deltalar ve alüvyon ovaları oluşturur, tarım açısından çok verimli topraklar meydana getirir.

Plankton: Daha çok deniz ve göl sularında bulunan, ancak mikroskopla görülebilen canlı varlıkların tümüne verilen ortak ad.

Endemik: Bulunduğu bölgenin çevre şartları yüzünden yalnızca belirli bölgede yaşayan, dünyanın başka yerinde yaşama şansı olmayan, hayvan ya da bitki türü.

İğneada longoz ormanlarında bulunan 544 tür bitkinin 3 türü endemiktir, 11 tür de küresel olarak tehlike altındadır.

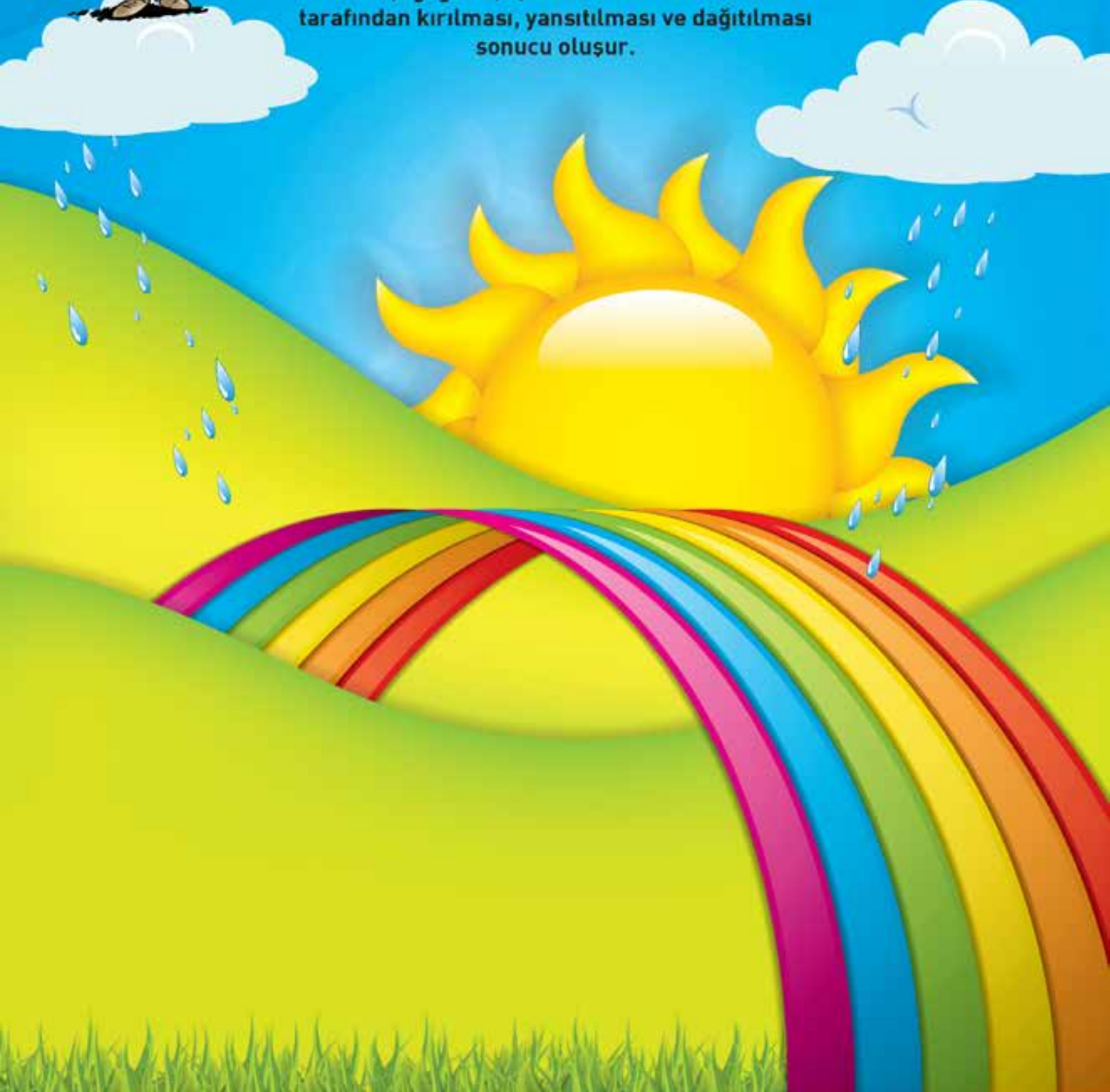

bilim ve teknik

Gökkuşağı

Gökkuşağı güneş ışınlarının su damlacıkları tarafından kırılması, yansıtılması ve dağıtılması sonucu oluşur.

**Ana Renkler:
Mavi, sarı, kırmızı;
ara renkler ise
yeşil, turuncu ve
mordur.**

Sevgili arkadaşlar, size bir bilmece sorarak başlamak istiyoruz. "Gökte gördüm bir köprü. Rengi var yedi türlü." Bilin bakalım nedir bu?

Eveeeeet... GÖKKUŞAĞI

Peki gökkuşağı nedir? Nasıl oluşur? Haydi, şimdi bunları öğrenirken bir yandan da eğlenelim...

Gökkuşağını anlamak için önce rengin ne olduğunu anlamamızda fayda var.

Renk, onu inceleyen bilim dallarına göre değişik şekillerde anlatılıyor. Biri diğerinden doğru ya da yanlış olmayan bu anlatım şekillerinin tamamı, rengi anlamamıza yardımcı olacaktır.

Renk, psikoloji, fizyoloji ve fizik açısından değerlendirilen bir konudur. Bu alanların tamamını ilgilendiren sebepleri ya da sonuçları vardır.

İnsanın davranışlarını inceleyen bir bilim dalı olan psikolojiye göre renk, beynimizde uyanan bir duygudur. Canlıların organlarının nasıl çalıştığını inceleyen bilim dalı olan fizyolojiye göre renk, gözde bulunan sinirler aracılığıyla meydana gelen fizyolojik bir olaydır. Fizik ise rengi,

ölçülerle ve rakamlarla belirtilen bir olay olarak tanımlıyor. Renk, titreşen ışık dalgalarıdır.

Renkler, ana renkler ve ara renkler olarak ikiye ayrılır. Ana Renkler: Mavi, sarı, kırmızı; ara renkler ise yeşil, turuncu ve mordur. Bu renkleri görebileceğimiz en güzel yerlerden biri gökkuşağıdır.

Gökkuşağı oluşumu tamamen meteorolojik bir olay olup hava durumuyla ilgilidir. Eskiden inandığı gibi efsanelerle hiç ilgisi yoktur. Aslında Milattan Önceki yıllarda da gökkuşağının yağmur ve güneş ile bir ilgisi olduğu çözülmüştür. Ama sanırım, gökkuşağını biraz daha eğlenceli ve azıcık da gizemli gösterme isteği, bugünlere kadar gelen efsaneleri doğurmuştur. Gökkuşağının hemen hemen herkesin içinde güzel duygular uyandırması resim, müzik ve edebiyat gibi birçok sanat dalında konu olarak seçilmesini sağlamıştır.

**Gökkuşağı,
renklerin dizilme
sırasına göre
üç ayrı şekilde
oluşur.**

Gökkuşağı güneş ışınlarının, yağmur damlaları ve sis bulutlarının içindeki su damlacıkları tarafından kırılması, yansıtılması ve dağıtılması sonucu oluşur. Büyük damlalardan oluşan gökkuşakları daha belirgin ve net, küçük yağmur damlalarının belirginliği daha az ve geniş bir gökkuşağı oluşturur. Yağmur damlaları ışığı renklere ayıran bir prizma görevi görür.

Güneş ışınlarını beyaz olarak tanımlasak ve sarı gibi algılasak da aslında içinde bütün renkleri barındırıyor. İşte bu yüzden güneş ışınları su damlalarının yardımıyla kırıldığında bütün renklerden oluşan gökkuşağını görebiliriz.

Gökkuşağı, renklerin dizilme sırasına göre üç ayrı şekilde oluşur.

1 - Birinci Gökkuşağı

En çok bilinen ve rastlanan bu gökkuşağına ilkel gökkuşağı da deniyor. Bu gökkuşağında renkler, en dışta kırmızı, en içte mor olacak şekilde dizilir. Renklerin dizilişi kırmızı, turuncu, sarı, yeşil, turkuaz, mavi ve mordur.

**Gökkuşağının
altından geçmek
veya başladığı
noktaya gitmek
fizik kurallarına
göre mümkün
değildir.**

2 - İkinci Gökkuşağı

Bu gökkuşağı birincinin tam tersidir. Kırmızı en içte, mor ise en dışta olur. İkinci gökkuşaklarının ışığı daha zayıf olur. Yine aynı renkler yan yanadır ama ters dizilmiş gibi yani; mor, mavi, turkuaz, yeşil, sarı, turuncu, kırmızı olarak görülür.

3 - Küçük Kuşaklar

Küçük kuşaklara da bir kırmızı kuşak ya da kırmızı ve yeşilden oluşur. Birinci kuşakların iç tarafında, ikinci kuşakların ise dış tarafında görülürler.

İnsanlar yüzyıllardır gökkuşağı hakkında birçok şeyi merak etmiştir.

En çok merak edilense, gökkuşağının ne kadar uzakta olduğu ve altından geçilip geçilemeyeceğidir.

Gökkuşağının ne kadar uzakta olduğu, onu oluşturan yağmur damlalarına bağlıdır. Bir yağmur bulutu rüzgârla ve dünyanın hareketi nedeniyle

olduğu yerde durmadığı için, ne kadar uzakta olduğunu tahmin etmek de çok zordur. Gökkuşağı, bize en yakın yağmur damlası kadar yakınımdadır. En yakın yağmur damlası ise, kilometrelerce uzakta olabilir.

Peki ya altından geçmek? Gökkuşağının altından geçmek veya başladığı noktaya gitmek fizik kurallarına göre mümkün değildir. Su ve ışıktan oluşan gökkuşağını görebilmek için güneşten yansıyan ışığı, kırıldığı yerde görmek gerekir. Bunun için de sırtımızın güneşe dönük olması gerekir. Bu durumda, gökkuşağı her zaman karşımızda olur ve bir türlü ona ulaşamayız.

Bugüne kadar birçok kültürde gökkuşağı ile ilgili değişik inanışlar olmuştur. Gökkuşağını cennet ile dünya arasındaki köprü olarak görenler de, onu umut ve şans sembolü olarak kabul edenler de gökkuşağı doğadaki en güzel manzaralardan biri olduğu için bu anlamları yüklemişlerdir.

İran'da yaşayan insanlara göre gökkuşağındaki renklerin anlamları vardır. Yeşil bolluk bereket, kırmızı savaş ve sarı ise ölüm anlamına gelir. Dünyanın en soğuk yerlerinden biri olan Sibirya'da güneşin dili olarak düşünülür. Güney Amerika'da yaşayan yerli halk ise denizin üzerinde görülen gökkuşağının sans getireceğine inanırlar.

Gökkuşağı tam ya da yarım daire olarak oluşur. Yüksek bir yerde durduğumuzda ya da uçaktayken gökkuşağını tam bir daire olarak görebiliriz. Gökkuşağı genellikle güneş ışığında görülürse de ay ışığında ya da yapay ışıktaki da görülebilir.

Kendi gökkuşağınızı yaratmak isterseniz, güneşli bir havada bir hortumdan fışkıran su damlacıklarına bakın. O damlacıkların içinde sizin gökkuşağınız saklanıyor.

**Renk,
titreşen ışık
dalgalarıdır.**

sağlık

Kan

Vücudumuzdaki tüm damarlar
birbirine eklendiğinde,
toplam uzunluğu ortalama
100 bin km'ye ulaşır.

**45-50 kilo arasında,
12 yaşındaki bir
çocuğun vücudunda
yaklaşık 3,5 litre kan
bulunur.**

Sevgili arkadaşlar, bu sayıdaki sağlık başlığımız "kan". Sağlığımız açısından çok önemli bir konu olan kanın nelerden oluştuğunu, neden bu kadar önemli olduğunu ve özelliklerini araştıracağız.

Atardamar, toplardamar ve kılcal damarlardan oluşan vücudumuzdaki tüm damarlar birbirine eklendiğinde, bu damarların toplam uzunluğu ortalama 100 bin km'ye ulaşır. Yani, dünyanın çevresini bir değil, yaklaşık iki buçuk kez dolaşacak uzunlukta. Ve böylece, mucizevi bir sıvı olan kan, vücudumuzda günde ortalama 100.000 km yol alır. Normal bir yetişkinin vücut ağırlığının ortalama 1/13'ünü oluşturur. Yani 45-50 kilo arasında, 12 yaşındaki bir çocuğun vücudunda yaklaşık 3,5 litre kan bulunur.

Bu kırmızı renkli hayati sıvı; plazma, alyuvar, ak-yuvar ve kan pulcukları adı verilen hücrelerden meydana gelir. Asıl amacı, kanı dokuların ilgili bölümüne taşınmak olan plazmanın yapısı da en az kan kadar karmaşıktır. Biz şimdi kanın nelerden ve nasıl oluştuğuna neden bu kadar önemli olduğuna bakacağız.

KAN HÜCRELERİ

Akyuvarlar (Lökositler): Vücudun savunma sisteminde görevlidir. Akyuvarlar, onlara renk veren maddelere sahip olmadıkları için, beyaz kan hücreleri olarak da adlandırılırlar.

Alyuvarlar (Eritrositler): Kırmızı kan hücreleridir. Kanın hücre bölümünün neredeyse tamamı alyuvarlardan oluşur.

Kan Pulcukları (Trombositler): Kanın en önemli hücrelerinden biri de kan pulcuklarıdır. Düşüp bir yerimizi yaraladığımızda, yaranın daha fazla kanamasını önleyen hücrelerdir. Kanın pıhtılaşmasını yani kurumasını sağlayarak, kanamayı durdururlar.

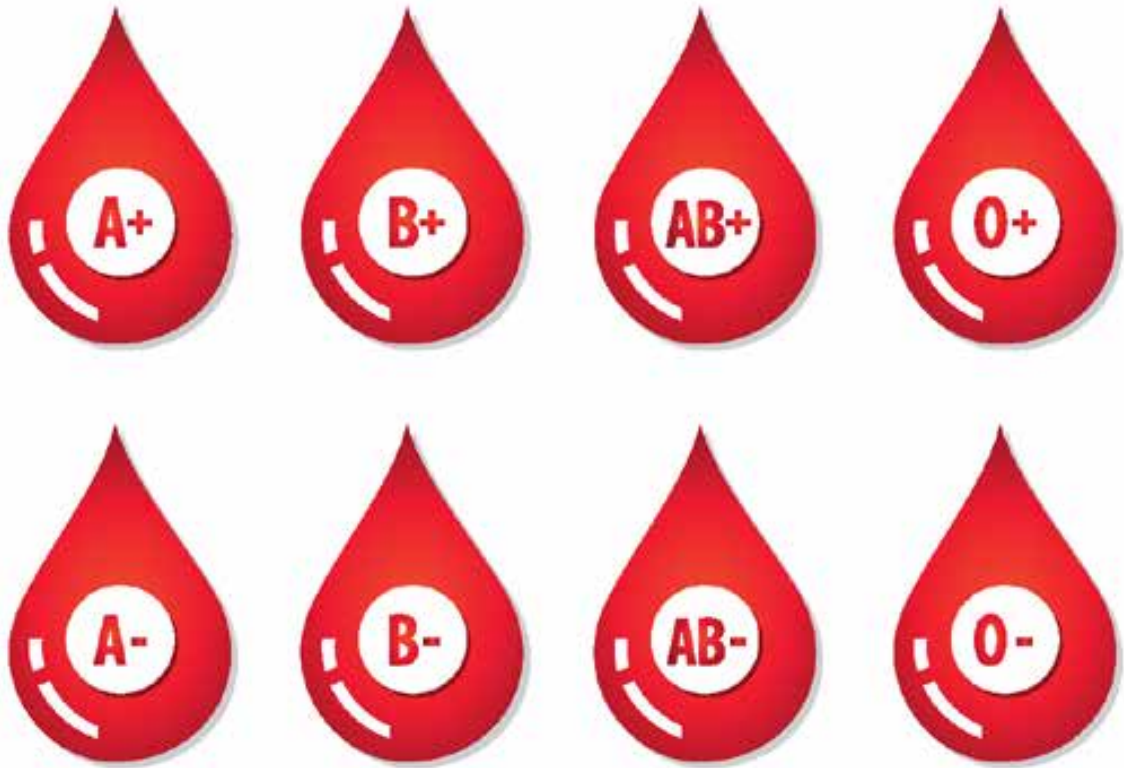
KANIN GÖREVLERİ

Kanın dört temel görevi vardır. Bunları koruma, taşıma, savunma ve düzenleme olarak sıralayabiliriz.

Koruma görevi: Vücudun herhangi bir yerinde meydana gelen yaralanma sonucunda açılan yarıdan akan kan, oksijenle temas ettiğinde kurur ve yaranın kapanmasını sağlar.

**Kan, bir insanın
sağlıklı olması
için en başta
ihtiyaç duyduğu
şeylerden biridir.**

Taşıma görevi: Kan, sindirim sisteminde parçalanmış besinleri hücrelere taşır.

Yediğimiz yemekler vücudumuza yararlı birçok maddeden oluşur. İşte kan, hangi organımıza hangi besin lazımsa, onu taşımakla görevlidir.

Akciğerlerimiz vücudumuza oksijen sağlamakla görevlidir. Nefes aldığımız zaman vücudumuza giren oksijenin vücudumuzun her yerine taşınmasını sağlayan kandır. Vücudumuza giren oksijen, görevini tamamlarken karbondioksit döner. Karbondioksitin yine akciğerlerin yardımıyla vücudumuzdan atılmasını sağlayan da onu taşıyan kan sayesinde olur.

Savunma görevi: Vücudumuza girerek hastalanmamıza sebep olan virüs, bakteri, mikrop gibi yabancı maddeler kan tarafından zararsız hale getirilir.

Düzenleme görevi: Vücudumuza enerji sağlamak için oluşan birtakım biyolojik ve kimyasal değişimler yaşanır. Enerjinin bütün vücuda dağıtılıp vücut ısısını dengede tutması da kan sayesinde gerçekleşir.

KAN GRUPLARI

Kanın alyuvarlar adı verilen hücrelerinde birtakım kan proteinleri bulunuyor. Bu proteinler, A, B ve RH proteinleri olmak üzere üç eside ayrılır ve sekiz adet kan grubu oluşturur.

Kan gruplarının varlığı 1900'lü yıllara kadar bilinmiyordu. İlk defa 1901 yılında, Karl Landsteiner adlı bir bilim adamı farklı insanlardan aldığı kanları birleştirdiğinde zaman zaman bir pıhtılaşma olduğunu görür. Araştırmaları sonucunda da kan gruplarının varlığını keşfedip bunları A, B, 0 [sıfır] olarak adlandırır.

Kan grupları, kırmızı kan hücrelerinin yüzeyindeki moleküllerin birbirine göre farklı olmasıyla belirlenir. Kan veren kişiyle kan alan kişinin molekülleri birbirine uymuyorsa, kan naklinden sonra insan sağlığı için çok tehlikeli sonuçlar ortaya çıkabilir. Aşağıdaki tabloda, kan gruplarına göre kimlerden kan alıp kimlere verebileceğimizi görebilirsiniz.

Kan grupları yalnızca insanlar için geçerli değildir. Örneğin, köpeklerde de 12'den fazla farklı kan grubu olduğu tespit edilmiştir. Kan grup-

Alyuvar uyumluluk tablosu

Alıcı	Verici							
	O-	O+	A-	A+	B-	B+	AB-	AB+
O-	✓	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗
O+	✓	✓	✗	✗	✗	✗	✗	✗
A-	✓	✗	✓	✗	✗	✗	✗	✗
A+	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✗
B-	✓	✗	✗	✗	✓	✗	✗	✗
B+	✓	✓	✗	✗	✓	✓	✗	✗
AB-	✓	✗	✓	✗	✓	✗	✓	✗
AB+	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ları keşfedilmeden önce doktorlar, insanlar ve hayvanlar arasında kan naklinin yapılabileceğini düşünüyordu. Bugünkü bilgilerimizi dikkate alırsak, bunun pek de iyi bir fikir olmadığını söyleyebiliriz.

NEDEN KAN VERMELİYİZ?

İlaçlar, sağlık alanında çalışan bilim insanları tarafından sağlığımızı korumak ya da hasta-

landığımızda iyileşmemizi sağlamak için yapılır. Peki ya kan? Kan, bir insanın sağlıklı olması için en başta ihtiyaç duyduğu şeylerden biridir. Ve hiçbir bilim adamı kan yapamaz. Çünkü kanı vücudumuz kendi kendine üretir. Sağlığımız için bu kadar önemli ve sonsuz bir kaynak olan hazineyi neden başkalarıyla paylaşmayalım ki...

Neden yılda 4 kez kan vermeliz?

18 ile 65 yaş arasında, 50 kilogramın üzerinde sağlıklı herkes kan verebilir ve vermelidir. Çünkü sağlıklı bir insan kan verdiğinde, kan yapan hücreler yenilenir, bağışıklık sistemi güçlenir, daha dinç ve canlı hissettirir. Ayrıca hasta olanlara yardım etmiş olma psikolojisiyle daha mutlu olma ihtimali de çok yüksektir.

Kan vermenin bir başka faydası da verilen kanda herhangi bir hastalık olup olmadığı öğrenilerek küçük de olsa bir sağlık taramasından geçme fırsatı sağlamasıdır.

İlginc bilgiler:

- James Harrison, kan vererek bugüne kadar 2 milyon insanı kurtarmıştır.

13 yaşındayken bir ameliyat için 13 litre kana ihtiyacı olan James Harrison, 18 yaşına girer girmez kendisine yardımcı olan kişilere duygusal borcunu kan bağıışı yaparak ödemek ister. James Harrison düzenli olarak kan vermeye başladığında, kanıyla ilgili özel bir durum olduğu fark edilir. Kanında antijen olarak adlandırılan ve son derece ender rastlanan bir maddenin varlığı fark edilir. Bu antijen, Rhesus adlı hastalığı tedavi etmektedir. James Harrison, bugüne kadar 1000 kez kan bağıışı yaparak 2 milyona yakın insanın hayatını kurtarmıştır.

- Kanımızda yaklaşık olarak 0,2 gram altın bulunur. Dünyada yaklaşık 7,5 milyar insan yaşadığını düşünürsek ve bu insanların kanlarında taşıdıkları altın miktarını hesaplamaya kalkarsak, yaklaşık 1500 ton altınla karşılaşıyoruz.
- Sivrisinekler genelde 0 kan grubuna sahip insanları tercih ederler.
- İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü'nde geliştirilen bir yazılım sayesinde, cep telefonları, özel bir kağıt üzerine damlatılan kandan hastalıkları tespit edebilecekmiş. Yapılan deneylerde başarı

sağlanarak yazılım sayesinde hastalığa neden olan sebepler tespit ediliyormuş.

kim kimdir?

Hezarfen Ahmet Çelebi

**Uçmayı başaran ilk Türk,
Hezarfen Ahmet Çelebi'dir.**

Hezarfen Ahmet Çelebi, 17. yüzyılda (1609 – 1640 yılları arasında) Osmanlı Devleti'nde yaşamış Müslüman Türk bilginidir. Türk havacılık tarihinde yer alan en değerli kişilerden biridir.

Uçmak, daha uçaklar icat edilmeden çok önce de insanların merak ettiği ve yapmak istediği bir şeydi. Bu konu hakkında en çok çalışan insanlardan biri Leonardo da Vinci'dir. Ama bunu başaran ilk insanın bir Türk bilgini olduğunu biliyor muydunuz?

Leonardo da Vinci gibi Berberi bir fizikçi olan Abbas Kasım İbn Firnas ve bir diğer Türk bilgini olan İsmail Cevheri de uçmayla ilgili birçok çalışma yapmış ama bunu başaran ilk insan Hezarfen Ahmet Çelebi olmuş. Evliya Çelebi'nin yazmış olduğu Seyahatname'de uçan ilk insanın Abbas Kasım İbn Firnas olduğu söylenir. Ama bu konuya başka hiçbir yerde rastlanmadığı için doğruluğu şüphelidir.

Hezarfen Ahmet Çelebi'nin yaptığı çalışmalar da, gerçekleştirdiği ilk uçuş da birçok tanık tarafından doğrulandığı için Hezarfen'in uçan ilk insan olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.

Hezarfen Ahmet Çelebi, ilk uçuş denemelerinde, bu konuda birçok deney yapan İsmail Cevheri'nden ilham almıştır. İsmail Cevheri'nin çalışmalarını iyice inceleyip öğrenmiştir. Ardından, kuşların uçuşunu da incelemiş ve tarihe geçen uçuşundan önce hazırladığı kanatların dayanıklılığının derecesini ölçmek için, İstanbul'un yüksek yerlerinden biri olan Okmeydanı'nda denemistir. 1632 yılında lodos rüzgârının estiği bir gün, Galata Kulesi'nden kuş kanatlarına benzer bir araç takarak kendini boşluğa bırakır, İstanbul Boğazı'nın üzerinden uçup yaklaşık 3,5 km uzaklıktaki Üsküdar'a kimilerine göre Doğancılar adı verilen bir meydana, kimilerine göre de yine çok değerli bir tarihi bina olan Kız Kulesi'ne inmiştir.

O zaman Osmanlı padişahı olan Sultan IV. Murad, Sarayburnu'ndaki Sinan Paşa köşkünden Hezarfen'in uçuşunu seyretmiştir. Bu başarı-sından dolayı Hezarfen Ahmet Çelebi'ye bir kese altın hediye etmiş. Fakat hemen ardından, "Bu adam, korkulacak bir adamdır. Her ne isterse, elinden geliyor. Böyle kişilerin varlığı uygun değildir" diyerek o yıllarda Osmanlı topraklarından olan Cezayir'e gönderilir. Sadece orada yaşamasına izin verilir ve 1640 yılında ölür.

Dağcılık Nedir? Nasıl Yapılır? Neden Yapılır?

Doğayla, mümkün olan en yüksek oranda
bütünleşebileceğiniz spor dallarından biri dağcılıktır.

**Dünyada
dağcılık sporu
1786 yılında
iki Fransızın,
Avrupa'nın en
yüksek doruğu
olan Mont Blanc'a
tırmanması ile
başlamıştır.**

Sevgili arkadaşlar, hepimiz biliyoruz ki spor yapan insan sağlıklı insandır. Hangi spor dalıyla ilgilendiğinizin hiç önemi yok. İster futbol, basketbol, voleybol gibi topla yapılan sportları yapın, ister yüzme, yürüyüş gibi sadece vücudunuzu kullandığınız bireysel bir spor yapın, hiç fark etmez. Önemli olan sağlıklı, daha da sağlıklı, çok çok sağlıklı olmak için bir (ya da birden çok) spor dalıyla ilgilenmek.

Sporun insan hayatındaki olumlu etkileri arttıkça, yeni yeni spor dalları geliştiriliyor. İşte dağcılık da bunlardan biri. Çok da yeni olmayan bu spor dalı hakkında bilgilerimizi artırırken, dağcılığın neden yapıldığının cevabını da bulacağız.

Dünyada dağcılık sporu 1786 yılında iki Fransızın, Avrupa'nın en yüksek doruğu olan Mont Blanc'a (4807 m.) tırmanması ile başlamıştır. 1800'lü yılların sonlarına doğru birçok Avrupalı

dağcı, Avrupa'nın en yüksek dağlarına tırmanmış ve zirve yapmışlardır. Zirve yapmak, dağcılıkta bir dağın en yüksek noktasına tırmanmak anlamına gelir.

1900'lü yıllarda dünyanın diğer yüksek noktalarına tırmanışlar başlamış, tüm kıtalarda görülmeyen zirve kalmamıştı. Bunlardan en önemlisi ise tabii ki, dünyanın en yüksek dağları olan Himalayalar'da bulunan Everest Tepesi'ne gerçekleştirilen tırmanıştı. 1953 yılında Edmund Hillary adlı bir İngiliz ile o bölgede yaşayan Sherpa halkından Tenzig Norgay, Everest'e tırmanarak adlarını sadece dağcılık tarihine değil, Dünya tarihine de yazdırmış oldu.

Zirve yapmak,
bir dağın en
yüksek noktasına
tırmanmaktır.

Dağcılık Türkiye’de de 1800’lü yıllarda başlamıştır. Ama bu Türkiye’de bulunan yüksek dağlara yabancı dağcıların yaptığı tırmanışlar sayesinde gerçekleşmiştir. Doğu Karadeniz Dağları Kaçkar ve Altıparmak zirveleri, Aladağlar, Cilo-Sat Dağları ve tabii ki, “Nuh Tufanı” ile birlikte adı geçen Ağrı Dağı, günümüzde olduğu gibi, o tarihlerde de yabancı dağcıların ilgisini çekiyordu.

Türklerin dağcılığa ilgileri ise, I. Dünya Savaşı zamanında başladı. İtalyan cephesinde Avusturyalı bir dağcı birliğinin tatbikatını izleyen Pertev Paşa, ilk Türk dağcı birliğinin kurulmasına önderlik etti. Ardından, 5 subay ve 40 astsubayın temel dağcılık eğitimi alması ile ilk ekip kuruldu.

Türkler tarafından gerçekleştirilen ve kayıtlara geçen ilk tırmanış ise 28 Ağustos 1924’te 3917 m. yükseklikteki Erciyes Dağı tırmanışıdır. 1928’de kurulan “Türk Dağcılık Cemiyeti”ni 1939’da Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü tarafından kurulan “Dağcılık ve Kış Sportları Federasyonu” takip etti.

1966’da kurulan Türkiye Dağcılık Federasyonu, 1967 yılında Türkiye Dağcılık Federasyonu ve Türkiye Kayak Federasyonu olarak ikiye ayrıldı. Bugüne kadar birçok Türk dağcı, dünyanın ve ülkemizin en yüksek zirvelerine çıkmayı başardı.

Dağcılık, kendi içinde üç ana dala ayrılan bir spordur.

- Yaz/kış dağcılığı: Yılın herhangi bir zamanında, kamp malzemeleriyle belirli bir noktaya kadar çıkılarak bu noktada kamp kurulur. Ardından, önceden belirlenmiş bir rotada yürüyerek, gerekirse bazı teknik malzemeler de kullanarak dağa çıkılır. Bu tip dağcılıkta iple tırmanılması gereken bir rotaya ulaşana kadar yürünmesi gerekir. Dünyada ve ülkemizde bulunan birçok dağın zirvesine çıkmak için en kolay ve mantıklı rotadan yürünür.

**Dağcılık,
kendi içinde üç ana
dala ayrılan bir
spordur.**

Zamanla, bu rotaların yerine daha dik ve zor rotalardan zirveye çıkmak isteyen dağcılar için geliştirilen güvenlik malzemeleriyle teknik tırmanış yöntemleri geliştirildi.

- Kaya tırmanışı (ya da sportif tırmanış): 50 m. kadar yükseklikteki, kısa ve dik kayaların ortalama 60 dakika gibi kısa bir süre içinde çıkılıp inilmesinden oluşan dağcılık türüdür. Bu tırmanışlar çoğunlukla ip ile yapılır. En az iki kişinin yer aldığı, tırmanıcı ve emniyetçiden oluşan bir ekiple yapılır. Günümüzde çok popüler olan bu dağcılık türü, giderek de daha çok insan tarafından yapılıyor.

- Yapay tırmanış: Bu tür dağcılıkta ortada bir dağ yoktur. Doğaya gitmeden, şehrin ortasında bile dağcılara tırmanma ve antrenman yapma olanağı sağlar. Bu tür dağcılık sayesinde, seyircisiz ve yarışmasız olan dağcılık sporu rekabet ortamına da kavuşuyor. Yakın bir zamanda sportif tırmanışın bir spor dalı olarak olimpiyat oyunlarına katılması da bekleniyor.

Dağcılık, okuyarak ve deneyerek öğrenildikten sonra uygulanması gereken bir spor dalıdır. Mutlaka tecrübeli kişilerin rehberliğinde öğrenilmesi gereken dağcılık, tek başına yapılabileceği gibi bir takım sporu olarak da yapılabilir.

Peki bir insan neden bir dağın zirvesine çıkmak ister? Aslında bu sorunun herkes için geçerli tek bir cevabı yoktur. Bir dağın en yüksek noktasına çıkmaktan başka kesin bir sonucu olmayan bu sporu yaparken herkes kendine göre farklı bir duygu yaşayabilir.

“Dağcılık neden yapılır?” sorusunun cevabı da burada gizli. Doğayla, mümkün olan en yüksek oranda bütünleşebileceğiniz spor dallarından biri dağcılıktır.

En zor rotalara da çıksan, doğada küçük bir hafta sonu kaçamağı da yapsan aslında doğaya duyduğun sevgi ve saygını göstermiş olursun. Bu da aslında dağcılık yapmak için yetip de artan bir sebeptir, değil mi arkadaşlar?

**Nereden
Nereye**

Elektrik Süpürgesi

Geliştirilen birçok yeni süpürge,
daha temiz ve sağlıklı evlerde
yaşayabilmemizi sağlıyor.

**Evlerdeki halılar,
genelde sopayla
dövülerek,
temizlenmeye
çalışılıyordu.**

Bu yazımızda size icadından bugüne elektrikli süpürgelerin geçirdiği evreler nedir, ilk elektrikli süpürgeyi kim yaptı, nasıl çalışır gibi soruların cevaplarını vereceğiz.

Evlerde oluşan tozlar ülkeden ülkeye, evden eve ve odadan odaya büyük değişiklik gösterir. Ayrıca mevsime ve ev sahibinin nasıl yaşadığına bağlı olarak da değişebilir. Evcil hayvanınız var mı, ne kadar sıklıkla temizlik yaparsınız, pencereyi açık bırakır mısınız? İşte tozlar bütün bunlara bağlı olarak değişik nedenlerle ortaya çıkar.

Evdeki tozun %70'inin insan derisinin dökülmesiyle olduğu söylentisi biraz abartılmış bir bilgidir. Toz daha çok hayvan derileri, kum, böcek artıkları, un ve topraktan oluşur. Her yıl döktüğümüz ölü deri miktarı bir un torbasını doldurmaya yetecek kadardır, bunun büyük bir miktarını banyo yaptığımızda temizleriz.

Peki, bu tozlardan nasıl kurtulacağız? Tabii ki temizlikle... Çoğunuz evde temizlik yapıldığı zaman çıkan gürültüden ve bütün eşyaların bir oraya bir buraya zıplatılmasından hoşlanmıyor olabilirsiniz. Ama bu, sağlığımız açısından çok önemli.

İsterseniz şimdi, temizlik yapılırken en çok kullanılan alet olan elektrikli süpürge'nin icat edildiği günden bugüne nasıl değiştiğine bakalım. Belki de bu sıkıcı temizlik konusu, biraz daha eğlenceli hale gelebilir.

Evlerdeki halılar, 19. yüzyıla kadar genelde sopayla dövülerek tozlarından arındırılmaya, temizlenmeye çalışılırdı. Ayrıca evlerin temizlenmesi sırasında halılar da yıkanılıyordu. Bu son derece zahmetli ve yorucu bir iş olsa gerek... Düşünsenize, koskoca halıları saatlerce sabunla, fırçayla yıka, durula, kurumasını bekle... Bu nedenle eski dönemlerde insanlar halıları ve tozları çok sık temizleyemezlerdi.

İngiliz mucit Hubert Booth, yakıtla çalışan ilk süpürgeyi icat etti. Devasa boyutlardaki bu alet, at arabalarında taşınıyordu.

Daha sonra elektrikli süpürgeye giden yolda ilk icatlar yapılamaya başlandı. İlk önce fırçaları dönen ve kiri içine çeken, körüklü temizleyiciler kullanıldı. İngiliz mucit Hubert Booth, yakıtla çalışan ilk süpürgeyi icat etti. Devasa boyutlardaki bu alet, at arabalarında taşınıyordu. Pencere-lerden uzatılıp evin içine sokulan bir hortumla, evlerin içinde temizlik yapılıyordu. Gözümüzün önüne getirmekte bile zorlandığımız bu alet çok başarılı olmuş ve birçok şehirde kullanılmıştı.

Bunun hemen ardından, elektrik süpürge üretimi yapan ilk şirket 1901 yılında İngiltere’de kuruldu. Ağır, taşınması ve kullanımı son derece zor olan süpürge- nin geliştirilmesi için birçok çalışma yapıldı. 1908 yılında bir başka İngiliz mucit

olan Murray Spangler, çok daha hafif bir elektrikli süpürge üretmeyi başardı. Fakat bu süpürgeyi üretecek parası olmadığı için yeni süpürge, William Hoover adlı iş adamının kurduğu başka bir şirket tarafından üretildi.

Bugün, ilk süpürgeyle kıyaslandığında minicik, sessiz, kolay kullanılan elektrikli süpürgeleri-
miz var. Bazıları tozları bez ya da kağıt torba-
lara, plastik ve şeffaf kutucuklara bazılarısıya
su dolu farklı bir kutuya hapsediyor. Her geçen
gün geliştirilen birçok yeni süpürge hayatımızı
kolaylaştırarak daha temiz ve sağlıklı evlerde
yaşayabilmemizi sağlıyor.

canlılar Denizyıldızı

Eğer denizyıldızları olmazsa denizaltında inanılmaz
güzellikteki mercan kayalıkları yok olur.

Denizyıldızı, hayvanlar âleminin "derisi dikenli"ler" olarak adlandırılan bir sınıfına verilen ortak addır. Dünya üzerinde, tropikal bölgelerden soğuk kutup denizi sularına kadar deniz tabanında 1.500 kadar çeşit denizyıldızı bulunur. Deniz kıyısında yaşadıkları gibi, tam 6.000 metre derinliğe kadar olan bölgelerde de yaşarlar.

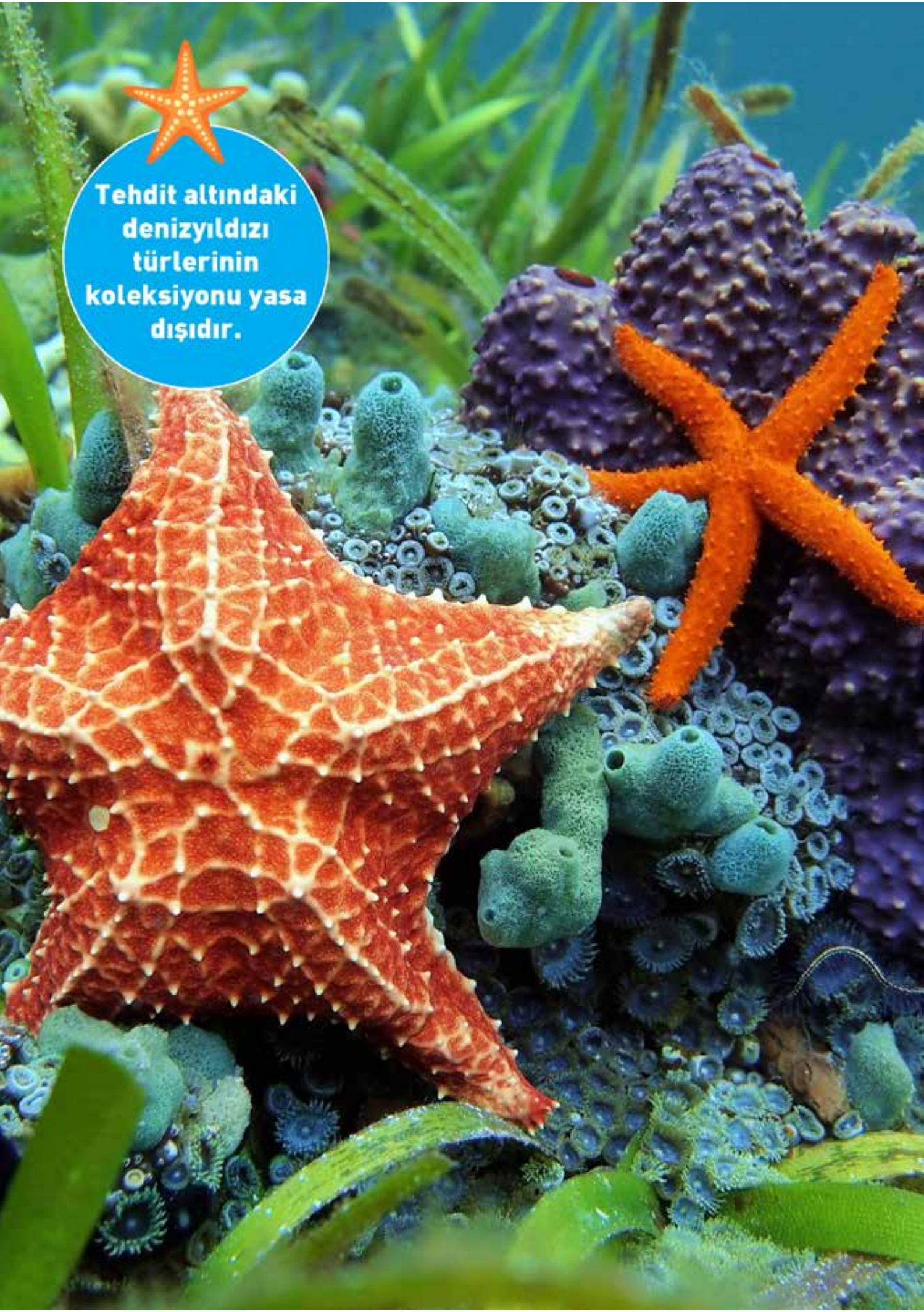
Denizyıldızlarının beş tane kolu olduğu bilinir. Bazı türlerinin kol sayısı beşten fazla da olabilir. Çoğu kırmızı ya da turuncu gibi parlak renklerde olan denizyıldızlarının mavi, gri ya da kahverengi olanları da vardır. Bazı denizyıldızlarının ayaklarının ucunda sert yüzeylere sıkıca tutunabilen birer vantuz bulunur. Çoğu denizyıldızı kaybettikleri ya da zarar gören kollarını yeniden çıkarabilir ya da bir tehlikeyle karşılaştıklarında vücutlarından ayırabilirler. Bu güzel deniz can-

lılarının ekoloji açısından önemli görevleri var. Bazı denizyıldızları; denizkestaneleri, midyeler ve denizde yaşayan diğer kabuklu deniz canlılarıyla beslenirler. Eğer denizyıldızları olmazsa, midyelerin sayıları durdurulamayacak kadar çoğalır ve başka deniz canlılarının yaşamasına izin vermez. Denizyıldızları denizkestanelerini yemezse, denizkestaneleri denizaltında bulunan inanılmaz güzellikteki mercan kayalıklarını yok eder.

Denizyıldızlarına ait, bulunan en eski fosil yaklaşık 450 milyon yaşındadır. Göz alıcı simetrik şekilleri nedeniyle denizyıldızları edebiyatta, ef-sanelerde, tasarımda yer almıştır. Koleksiyon olarak da toplanan denizyıldızlarından Çin, Japonya ve Mikronezya'da yemek yapılır. Çoğu denizyıldızı türünün vücudunda çok sayıda küçük

**Tehdit altındaki
denizyıldızı
türlerinin
koleksiyonu yasa
dışıdır.**

**Denizyıldızlarına
ait, bulunan en
eski fosil yaklaşık
450 milyon
yaşındadır.**

kemik bulunması, birçok denizyıldızının tadının kötü olması ve bir kısmının da zehirli olmasından dolayı çok az insanın denizyıldızı yediğini söyleyebiliriz.

Denizyıldızları bazen denizlerden toplanarak hatıra olarak turistlere satıldığı gibi akvaryumlarda gösterilmek için de kullanılıyorlar.

Özellikle sık rastlanan türleri ve belirgin renkleri nedeniyle toplanır. 20. yüzyılın ortalarında yaygın olarak bulunan bu türlerin sayısı oldukça azalmıştır. Bu nedenle, tehdit altındaki türlerin koleksiyonu yasa dışıdır.

Avustralya Aborjinlerinin anlattığı bir efsanede, bazı hayvanlar okyanusu geçmek istemişler ve bir kanoya ihtiyaçları olmuş. Balinadan kanosu-

nu ödünç vermesini istemişler ama balina vermemiş. Denizyıldızı, balinayı masallar anlatarak, gövdesinin etrafındaki parazitleri temizleyerek oyalamış ve diğer hayvanlar da kanoyu kaçırmış. Efsanenin sonunda kandırıldığını anlayan balina denizyıldızına öyle çok kızmış ki, onu döverek yassı hale getirmiş. Denizyıldızları bildiğimiz bu şekli o balina yüzünden almış.

Hepiniz Sünger Bob adlı çizgi filmi hatırlarsınız. Peki, Sünger Bob'un en yakın arkadaşı Patrik Yıldız'ın aslında bir denizyıldızı olduğunun farkında mıydınız?

meslek

Keçecilik

Hamamda keçe yapmak yasaklanınca, bazı keçe ustaları atölyelerine keçe yıkamak için hamam yaptırmıştır.

Keçenin en büyük özelliği dokuma olmamasıdır.

Sevgili arkadaşlar, bu sayıda size eski el sanatlarımızdan keçeciliği anlatmak istiyoruz.

Keçe, bilinen en eski tekstil ürünüdür. İlk kez nasıl yapıldığı bilinmese de keçenin kullanımına ait en eski bilgiler, yine en eski ansiklopedi sayılan Homeros'un İlyada eserinde yer almıştır.

1071 Malazgirt Zaferi'nin ardından kendilerine Anadolu'nun kapıları açılan Orta Asya Türkleri, kültürleriyle birlikte bu topraklara yerleştiler. Orta Asya'dan göç eden Türklerin el sanatlarından biri keçecilik. Günümüzde daha çok hediye-lik ve turistik eşya yapımında kullanılan keçe, o zamanlar günlük hayatın her alanında kullanılırdı. Keçecilikle tanınan Afyon, Ağrı, Bursa, Diyarbakır, Isparta, Konya, Urfa ve Uşak'ta bugün dört nesildir baba mesleğini sürdüren keçeciler bulunuyor.

Koyun ve kuzuların ilkbahar aylarında kirkılan tüyleri ya da keçi tüylerinin dövülmesi, bastırıp sıkıştırılmasıyla elde edilen keçe; çadır, döşeme, çorap ya da başlık yapımında kullanılır. Keçenin en büyük özelliği dokuma olmamasıdır.

Nasıl yapılır?

Bütün el sanatları gibi keçe yapımı da zordur ve emek ister. Keçe yapımında kalıp, çubuk veya sepki, makas, halat, su kabı, süpürge, terazî, cirpi, yay, kiris ve tokmak gibi basit el aletleri kullanılır.

Koyun, kuzu ya da keçe tüyleri kesildikten sonra içinde tüyden başka bir şey olmaması ve temizlemek için didiklenir. Yay ve tokmak adı verilen aletlerle tüyler birbirinden tamamen ayrılır. Yere serilen bir hasır üzerine serpilerek didiklenmiş ve boyanmış tüyler, keçenin desenli olması isteniyorsa, bir motif oluşturacak şekilde yerleştirilir. Bu aşamada tüyler, ılık su ile hafifçe ıslatılır. Hasırın üstünü tamamen kaplayan tüylerle birlikte hasır yuvarlanarak rulo haline getirilir. 30 - 40 dakika boyunca ayakla uygulanan basınç, tüylerin birbirine sıkıca tutunup kaynaşmasını sağlar. Bu işleme "tepme" denir. Yeniden rulo haline getirilen tüylere bu sefer el ve dirseklerle basınç uygulanarak tüylerin daha sıkı birbirine tutunması, kaynaşması sağlanır.

**Bütün el sanatları
gibi keçe yapımı
da zordur ve emek
ister.**

Açılıp yıkanan tüyler tekrar rulo yapılır ve suyun süzülmesi beklenir.

Geleneksel yöntemlerle yapıldığı zamanlarda, keçeyi yıkamakta kullanılan su 50-60°C'ye kadar ısıtılmış ve o zamanlar keçe, hamamlarda yapılırmış. Hamamın sıcaklığı ve rutubetli ortamı keçe yapımı için çok elverişli bir ortammış. Hamamda keçe yapmak yasaklanınca, bazı keçe ustaları atölyelerine keçe yıkamak için hamam yaptırmış. Daha sonra keçe yapmak için bazı makinalar icat edildi. Keçeleriyle ünlü şehirlerimizden biri olan Afyon'da icat edilen keçe tepme ve yıkama makinalarıyla keçe yapımı biraz daha kolaylaştı.

Rivayete göre ilk keçeyi yapan Ebu Said Libadid, 40 gün boyunca keçeyi tepmesine rağmen, tüylerin birbirine tutunup kaynaşmadığını görünce üzüntüsünden ağlamaya başlamış. Hem ağlamış, hem de keçeyi tepmeye devam etmiş. Gözyaşlarıyla ıslanan keçenin tutunup, kaynaştığını görünce, keçenin tepilirken ıslatılması gerektiğini anlamış.

Keçeler genellikle kırmızı, mavi, lacivert, yeşil, kahverengi ve mor ile renklendirilir ya da hayvanın tüyünün doğal rengi kullanılır.

Desen olarak hayvanlar, süvariler ya da geometrik desenler kullanılır. Keçe, yapım aşamasında desenli hale getirildiği gibi sonradan üstüne işleme yapılarak da süslenir.

Nerede kullanılır?

Keçe eskiden günlük hayatın her alanında kullanılırdı. Giysilerden ayakkabıya, koltuk ve minder döşemelerinden, torba ve heybelere kadar geniş bir kullanım alanına sahipti. En çok halı yerine kullanılan keçe günümüzde makina halısına yenik düştü. Bugün ise keçe daha çok sanayide kullanılıyor. Otomobil, inşaat ve giyim sanayiinde kullanılan keçenin günlük hayatımızda hâlâ kullanıldığı yerlerden biri ütü masalarıdır. Keçe, ütü masasının hem yumuşak, hem dayanıklı olmasını sağlar.

Bilmece ★ Bulmaca

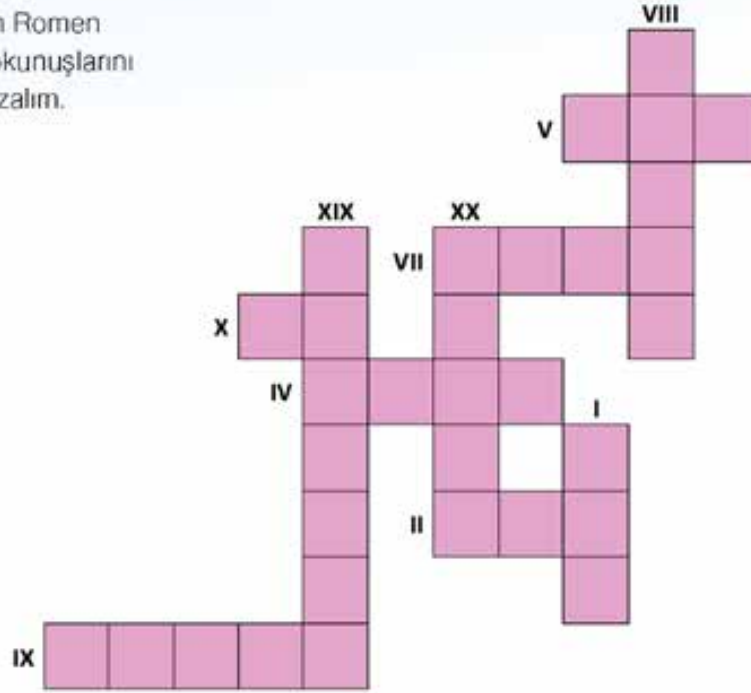

Kural: : İyİ bir arkadaşta bulunması gereken özellikler bulmacada gizlidir. Bu özellikleri bulup işaretleyelim ve aşağıda boş bırakılan kutucuklara yazalım.

R	S	I	R	D	A	Ş	P	K	U
A	Y	Z	Ö	H	Ç	B	H	M	S
D	F	C	İ	D	A	S	O	H	A
İ	N	P	Y	B	L	A	Ş	D	Y
L	T	Ö	L	M	I	M	G	Ü	G
N	A	Z	İ	K	Ş	İ	Ö	R	İ
O	Ş	B	R	N	K	M	R	Ü	L
S	E	V	G	İ	A	İ	Ü	S	İ
K	Z	U	J	L	N	P	G	T	H
Y	M	S	T	E	M	İ	Z	E	Ç

Matematik Bulmaca

Kural: Verilen Romen rakamlarının okunuşlarını bulmacaya yazalım.

Labirent Bulmaca

Kural: Kaptanın gemisine gitmesine yardımcı olur musun?

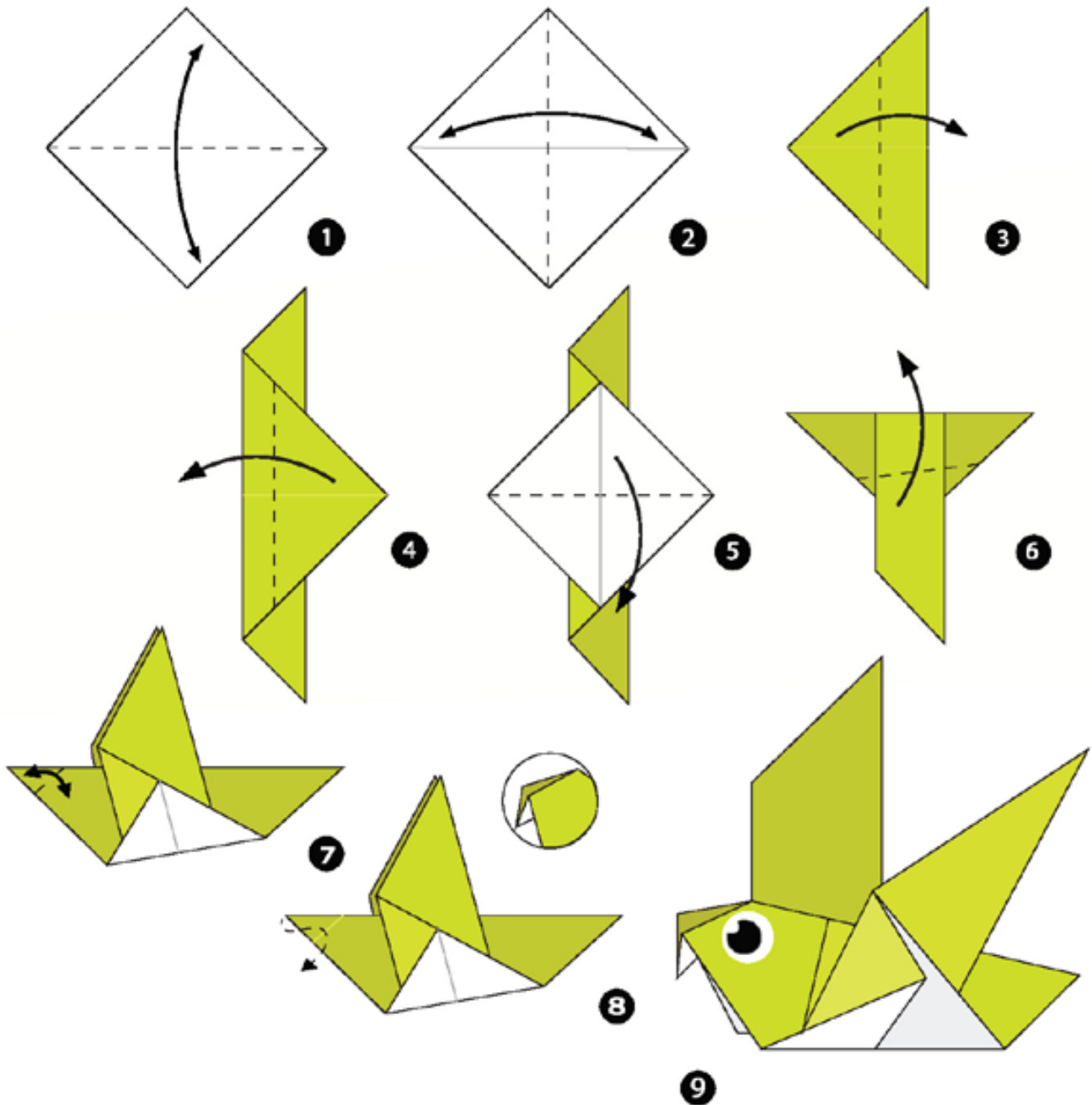

ORIGAMI

Kural: Verilen sıralamaya göre, papağanımızı yapalım

Enerji Tasarrufu Haftası (Ocak ayının 2. haftası)

Hayatımızda büyük önemi olan enerjinin bilinçli bir şekilde kullanılmasını sağlamak amacıyla her yıl ocak ayının ikinci pazartesi günü ile başlayan hafta, "ENERJİ TASARRUFU HAFTASI" olarak kabul edilmiştir.

Enerjinin meydana gelmesi için enerji kaynakları gereklidir. Başlıca enerji kaynakları güneş, su, kömür, petrol, rüzgârdır. Bu kaynaklardan enerji elde etmek için büyük yatırımlar yapılır. Mesela barajlar kurulur, kömür ocakları çalıştırılır, petrol aramaları yapıp rafineriler, dağıtım depo ve merkezleri kurulur. Elde edilen çeşitli enerji, çeşitli yerlerde kullanılır. Enerjinin üretimi ile tüketimi arasındaki ilişki ve denge, ülkelerin ekonomileri için önemlidir. Kullandığımız enerjide tutumlu olmak hem ailemizin, hem ülkemizin güçlü olmasını sağlar. Evimizde boşa yanan lambaları ve akan muslukları kapatalım, kullandığımız çamaşır makinası, buzdolabı gibi ürünlerin enerji verimli ürün olmasına dikkat edelim ki az enerji harcamış olalım.

Yeşilay Haftası

Ülkemizde 1 martı içine alan hafta Yeşilay Haftası olarak kutlanmaktadır. Bu hafta süresince toplumda ve okullarda alkollü içecek ya da bağımlılık yaratan maddeleri kullanmanın zararları anlatılarak herkesin bu konuda bilinçlendirilmesi amaçlanır.

Yeşilay Derneği alkol, sigara ve uyuşturucu gibi bağımlılık yapan maddelerin kullanımını engellemek için kurulmuştur. Sembolü beyaz üstünde yeşil bir ay olan Yeşilay Derneği, 5 Mart 1920 tarihinde kurulmuştur. Yeşilay Derneği, bağımlılık yapan maddelerin kullanımını devletle işbirliği yaparak önlemeye çalışmaktadır. İnsanların kendi isteğiyle tamamen vazgeçebileceği bu maddelerin kullanımını mümkün olduğunca azaltmak amaçlanır. Bizim üzerimize düşen görev, insan sağlığı için çok tehlikeli ve zararlı olan bu maddelerden uzak durmak, çevremizdekileri uyarmak, Yeşilay'ı destekleyerek sağlıklı bir toplum yaratmaya yardımcı olmaktır.

Dünya Kadınlar Günü

8 mart, Birleşmiş Milletler tarafından Dünya Kadınlar Günü ya da Dünya Emekçi Kadınlar Günü ilan edilmiştir ve her yıl aynı tarihte kutlanır. Ülkemizde 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü ilk kez 1921 yılında kutlanmaya başlandı.

8 Mart 1857 tarihinde ABD'nin New York kentinde 40.000 dokuma işçisi kadın, daha iyi çalışma koşulları istemiyle bir tekstil fabrikasında iş bırakma eylemine başladı. Polis işçileri önlemeye çalışınca yaşanan olaylar sırasında çıkan yangında 120 kadın işçi hayatını kaybetti. 1910 yılında Danimarka'nın Kopenhag kentinde düzenlenen kadınlar toplantısında 1857 yılında yaşanan olaylar anısına 8 Mart'ın Dünya Kadınlar Günü olarak anılması önerisi getirildi ve oybirliğiyle kabul edildi.

Her yıl aynı tarihte kutlanan Dünya Kadınlar Günü, toplum hayatında kadınların rolünün ve öneminin anlatıldığı toplantılarla kutlanır.

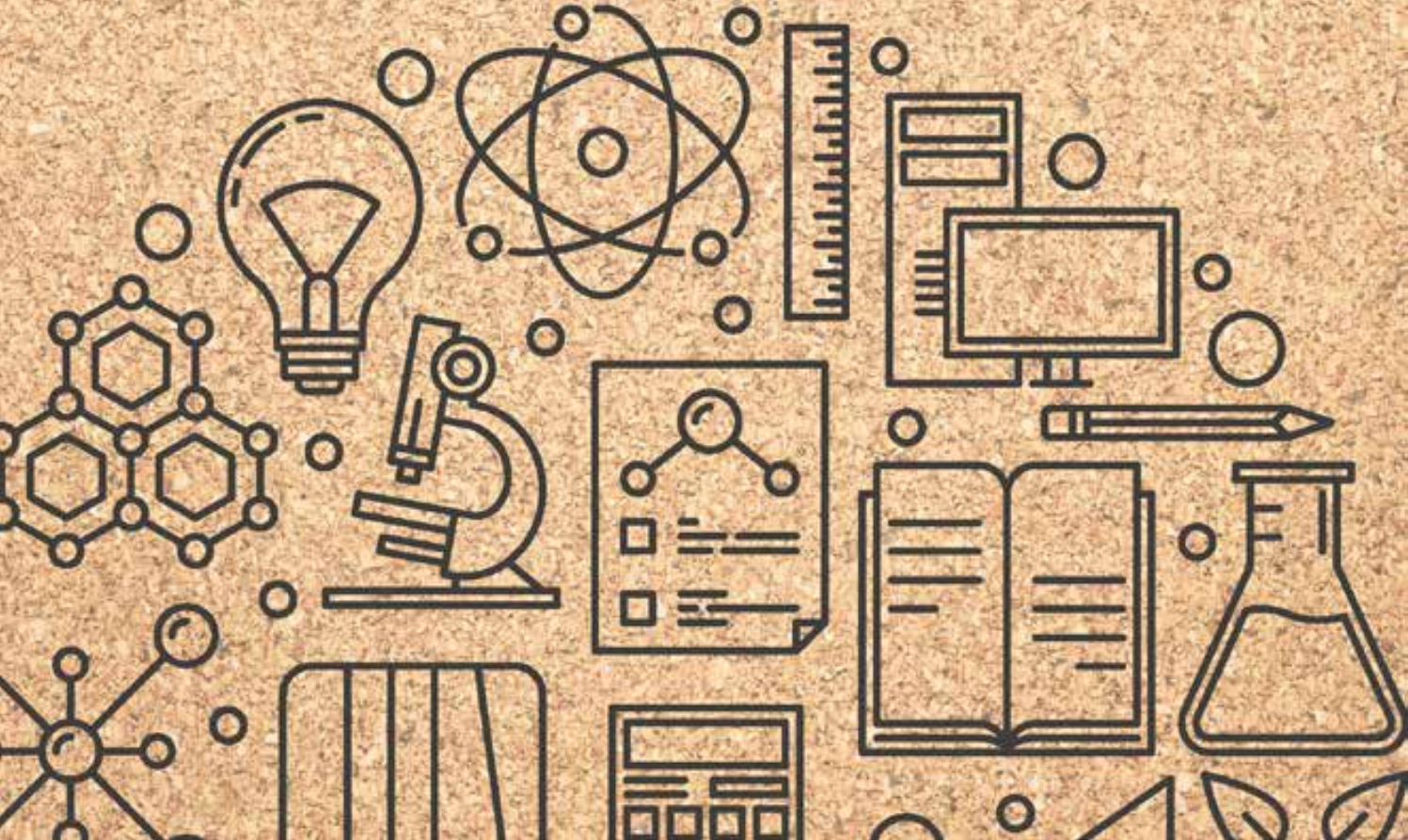
Bilim ve Teknoloji Haftası (8-14 Mart)

İnsan ilk bilimsel çalışmalarına doğa olaylarına karşı duyduğu korku ve merak duygusuyla başlamıştır. Şimşek neden çakar? Deprem neden olur? Salgın hastalıkların sebebi nedir? gibi soruların cevaplarını aramaya başlaması bilimsel çalışmaların temeli olmuştur.

Bir düşünsenize, bu sorular hiç sorulmasaydı ve hiç araştırma ya da deney yapılmıyaydı ne olurdu?

Bugün hayatımızı kolaylaştıran ve hatta hayatta kalmamızı sağlayan hiçbir şeyi bilmiyor olurduk.

İşte bilimi ve bilimsel araştırmaları kolaylaştıran ve başarıyla sonuçlanmasına yardımcı olan teknolojinin önemini vurgulamak amacıyla her yıl mart ayının ikinci haftası Bilim ve Teknoloji Haftası olarak kutlanır. Bu haftayı kutlama amacımız, Türkiye'de bilgi toplumu oluşturmak ve yaymaktır. Türkiye'de her çocuğun 12 yıl zorunlu eğitim hakkı vardır. Bu eğitim bilimsel düşünebilen, bilgi, beceri ve üretim yeteneklerini geliştirebilen, Türkiye'nin bilim alanında ilerlemesini sağlayacak bilim insanlarını yetistirecektir. Bilim ve Teknoloji Haftası geleceğin bilim insanlarına, bilimin ve teknolojinin anlamını ve önemini anlatmak için kutlanır.

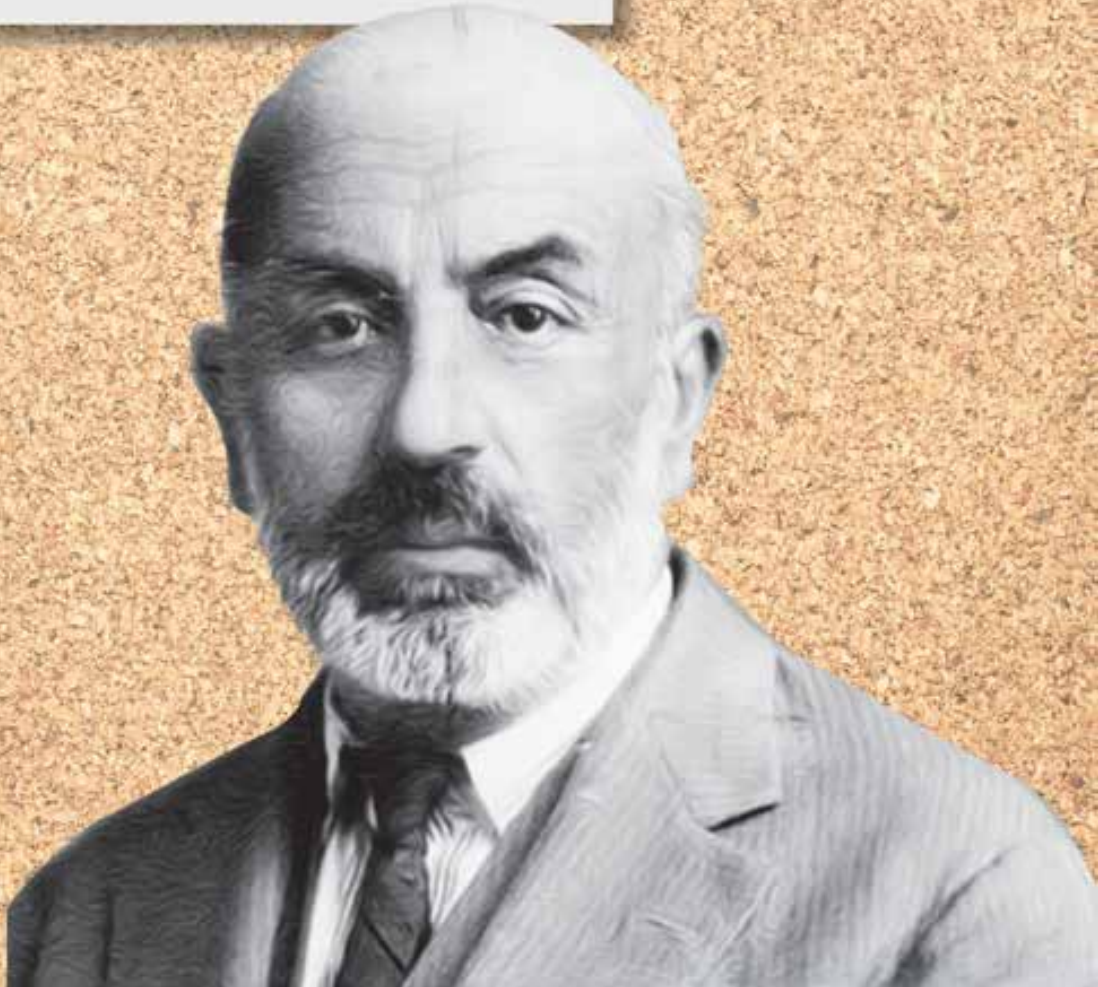

İstiklâl Marşı'nın Kabulü ve Mehmet Akif Ersoy'u Anma Günü

Heryıl 12 mart tarihi İstiklal Marşı'nın kabulü ve Mehmet Akif Ersoy'u anma günü olarak kutlanır.

İstiklal Marşı'nı anlamak için onun hangi şartlarda yazıldığını bilmemiz gerekir. Bunun için de Kurtuluş Savaşı'nı, bu savaşla kurulan yeni Cumhuriyet'i ve geride bıraktığımız tarihimizi bilmek zorundayız. Türk milletinin tarihinin en zor günlerini nasıl arkasında bıraktığını anlamazsak, İstiklal Marşı'nda ne anlatıldığını anlamamız mümkün olmaz.

İşte, özgürlüğümüz için ödenen bedelleri, Türk milletinin bağımsızlığından neden ve nasıl vazgeçmediğini anlatan bu ölümsüz eser, 12 Mart 1921 günü TBMM tarafından milli marşımız olarak kabul edilmiştir. Heryıldönümünde İstiklal Marşı'nı ve unutulmaz şairi Mehmet Akif Ersoy'u anmak ve tanımak amacıyla etkinlikler düzenlenir.

Şehitler Günü

Türk askerinin gerektiğinde yurdunun ve ulusunun özgürlüğü için canını seve seve verebileceğinin en büyük kanıtı Çanakkale Savaşları'dır.

Bir milleti yok etme planının ilk aşaması olan Çanakkale Savaşları, Mustafa Kemal Atatürk ve askerleri sayesinde önlenmiştir. Mustafa Kemal'in de en ön saflarda savaştığı ve yazdıkları kahramanlık destanıyla tarihimizi değiştiren bu savaş, Türk milletini yok olmaktan kurtardı.

Bu savaşın önemini, kaybedilse neler olabileceğini anlamak ve şehitlerimizi anarak onlara saygılarımızı sunmak, vatandaşlık borcumuzdur. Bu nedenle, Çanakkale Savaşları'nın ilki olan Çanakkale Deniz Zaferi'nin kazanıldığı 18 Mart'ta bu zaferi kutlar, bu ulus ve vatan için canlarını veren şehitlerimizi minnet ve şükranla anarız.

Yaşlılara Saygı Haftası (18-24 Mart)

Geçmişimizle bugün arasındaki köprülerimiz olan yaşlılar, geleneklerimizi, değerlerimizi ve kültürümüzü yarınlara taşımamızı sağlar. Onların bilgi ve görgülerinden faydalanarak kimliğimizi kaybetmeden gelecek nesillere aktarabiliriz. Onlardan alabileceğimiz bu mirası kaybetmemek ve hak ettikleri sevgi ve saygıyı göstermek bu toplumdaki herkesin görevidir.

Yardımlaşma ve dayanışma gücümüzü belki de buna en çok ihtiyacı olan yaşlılarımıza göstererek gönüllü kişiler ve kuruluşların da desteği ile onlara daha iyi yaşama koşulları sağlayabilir, yaşadıkları sorunları çözebiliriz.

Orman Haftası

Bir ülkenin en önemli doğal zenginliği olan ormanlar, kullandığımız birçok eşyanın, aletin yapıldığı malzemenin de kaynağıdır. İnsanoğlu ilk çağlardan başlayarak ormanları oluşturan ağaçlardan faydalanmış ama bunun değerini ne kadar bilmiştir?

Ormanlar, bir yandan maddi olarak gelişmemizi sağlarken bir yandan da manevi olarak bizi korur. Toprak kayması, sel baskını gibi doğal felaketleri önler, böylece tarım için faydalı toprakların yok olup gitmesini önlemiş olur. Pek çok hayvanın doğal yaşama ortamı olan ormanlar, kirlenen dünyamızın ihtiyaç duyduğu oksijeni de sağlar.

Bir de her yerin beton ya da çıplak toprak olduğunu düşünün. Hiç ağaç olmasaydı, yaşadığımız yeri ne kadar sevebilirdik?

Doğanın dengesini bozduğumuz bir gerçek ama bu dengeyi korumaya çalıştığımız bugünlerde en büyük yardımcımız ormanlar olacaktır. Eğer ormanlara daha fazla zarar vermezsek...

Güney yarımkürede sonbaharın, Kuzey yarımkürede ilkbaharın başlangıç günü olan 21 martta Avrupa Tarım Birliği ve Birleşmiş Milletler Gıda Tarım Örgütü bugünü "Dünya Ormancılık Günü" olarak kabul etmiştir. Ülkemizde de her yıl bugünden başlayarak bir hafta, Orman Haftası olarak kutlanmaktadır.

Ormanların korunması, yeni orman alanları kazanmak için yapmak gerekenlerin halka duyurulması ve halkın bilinçlendirilmesi amacıyla düzenlenen etkinliklerle ormanların önemini herkese anlatmalı ve fırsat buldukça biz de ağaç dikmeliyiz.

Dünya Tiyatrolar Günü

Dünyada ve ülkemizde 27 mart, Dünya Tiyatrolar Günü olarak kutlanmaktadır.

1948 yılında kurulan Uluslararası Tiyatro Enstitüsü, 1961 yılından başlayarak tüm dünyada 27 mart tarihini Dünya Tiyatrolar Günü olarak kutlamaya başlamıştır. Uluslararası Tiyatro Enstitüsü'ne üye ülkelerin sanatçıları, tiyatronun gündemde kalması, halkın tiyatroyu sevmesi ve tiyatro izleyicisinin artması için çeşitli etkinlikler düzenler.

Dünyanın en eski sanatlarından biri olan tiyatro, insanı insana anlatır. Bunu başkalarının hikâyelerini anlatarak yaparken, izlediğimiz aslında hepimizin hikâyesidir. Televizyonun yaygınlaşması ve modern hayatın etkileriyle tiyatroya ilgi biraz azalmış olsa da hiçbir tiyatronun yerini tutacak özelliklere sahip değildir. Çünkü tiyatronun içinde edebiyat, müzik ve birçok görsel sanat bir arada yaşar. Tiyatro hepimizin hayatına ışık tutar.

Kütüphaneler Haftası

Mart ayının son pazartesi günü başlayan hafta Kütüphaneler Haftasıdır.

Kütüphaneler, bize sonsuz hayal gücünü, dünyanın bütün ülkelerini, o ülkelerde olup biten her şeyi yaşama şansını sunan kitapların ev sahibidir.

Bir ülkede ne kadar çok kütüphane varsa o ülkenin insanları o kadar çok kitap okuyor demektir. Kitap okumaksa bilgimizi artırırken, doğruyla yanlış, güzelle çirkini ayırmamızı sağlayan bakış açımıza da şekil verir.

İşte, bu büyük hazineyi koruyan kütüphaneleri korumalıyız, desteklemeliyiz, gelişmeleri için çaba harcamalıyız.

1. BULMACA

SIRDAŞ

NAZİK

SEVGİ

TEMİZ

DÜRÜST

SAYGILI

ÇALIŞKAN

HOŞGÖRÜ

MATEMATİK BULMACA

VIII=SEKİZ, V=BEŞ, XX=YİRMİ, VII=YEDİ, XIX=ONDOKUZ, X=ON,
IV=DÖRT, II=İKİ, IX=DOKUZ

f/TSEKurumsal /TSEKurumsal
tse.org.tr

